

Oversigt over bilag

<u>Oversigt over bilag</u>	1
<u>Bilag til kapitel 2</u>	2
<u>Bilag 2.1: Kommissorium: Undersøgelse af kontrollen på det veterinære område</u>	2
<u>Bilag til kapitel 4</u>	4
<u>Bilag 4.1: Vurdering og gennemgang af kontrol med opdræt af fjervildt, hjortedyr, ræve, strudsefugle, handyrstationer og mink</u>	4
<u>Bilag 4.2: Kontrol-setup og effektmål</u>	7
<u>Bilag 4.3: §20-spørgsmål og alm.del.spm på veterinærområdet 2005/2006 og 2006/2007</u>	9
<u>Bilag til kapitel 5</u>	10
<u>Bilag 5.1: Oversigter over egenkontrol</u>	10
<u>Bilag 5.2: Udviklingen i antal svinebesætninger og svin</u>	13
<u>Bilag 5.3: Beskrivelse af risikoparametre</u>	14
<u>Bilag 5.4: Hobbybesætninger</u>	19
<u>Bilag 5.5: Kriterier for udstedelse af administrative bøder</u>	20
<u>Bilag 5.6: Politianmeldelse</u>	21
<u>Bilag 5.7: Elementer i kontrollen af dyretransporter</u>	22
<u>Bilag 5.8: Beskrivelse af kontrolkæden på svineområdet</u>	23
<u>Bilag til kapitel 6</u>	26
<u>Bilag 6.1: It-systemer i veterinærkontrollen</u>	26
<u>Bilag 6.2: Fødevarestyrelsen's it- og metodeunderstøttelse</u>	27
<u>Bilag 6.3: Fordele ved digitalt tilsyn</u>	29
<u>Bilag 6.4: Rekvirerede opgavers omfang og variation</u>	30
<u>Bilag 6.5: Eksisterende tjeklister, besætningskontrol</u>	32
<u>Bilag 6.6: Tilrettelæggelse af logbogskontrol</u>	33
<u>Bilag til kapitel 7</u>	35
<u>Bilag 7.1: Analysemetode til vurdering af beredskabet</u>	35
<u>Bilag 7.2: Gennemgang af beredskabets fire faser</u>	37
<u>Bilag 7.3: Organiseringsmodeller for beredskabsområdet</u>	41
<u>Bilag 7.4: Beredskabsmæssig krisesituation, casebeskrivelse</u>	47
<u>Bilag 7.5: Beredskabsplaner</u>	48
<u>Bilag 7.6: Skalering fra fred til krise og inddragelse af eksterne og interne interessenter ved udbrud i Holland</u>	50

Bilag til kapitel 2

Bilag 2.1: Kommissorium: Undersøgelse af kontrollen på det veterinære område

Formålet med undersøgelsen er at analysere styringen af Fødevarestyrelsens kontrolindsats og tilrettelæggelsen af den udførende kontrol på det veterinære område, herunder interaktionen mellem det veterinære beredskab og de andre kontrolopgaver på det veterinære område.

For det *første* skal det vurderes, om resultatkontrakten på det veterinære område er hensigtsmæssigt udformet i relation til at sikre et højt veterinært sikkerhedsniveau og i forhold til de politiske målsætninger på det veterinære område, herunder for så vidt angår dyrevelfærd og anvendelsen af veterinær medicin. Heri indgår en vurdering af den kvantitative og kvalitative styring af og opfølgning på kontrolindsatsen, herunder styringskæden fra Fødevarestyrelsen til fødevareregion og tilsynsførende. Endvidere belyses ressourceindsatsen i forhold til kravene i resultatkontrakten og de årlige frekvenser for de kontrolopgaver, der ikke er omfattet i resultatkontrakten, herunder belyses mulighederne for effektivisering af indsatsen samt omprioritering af ressourcerne.

For det *andet* ønskes en analyse af risiko- og behovsorienteringen af kontrolindsatsen, herunder en vurdering af omfang og indhold af egenkontrol i primærproduktionen, relevansen af de enkelte kontrolområder, samt mulighederne for at yde vejledning og rådgivning i forbindelse med kontrollen.

For det *tredje* skal undersøgelsen indeholde en vurdering af, om kontrolindsatsen på det veterinære område, herunder interaktionen mellem det veterinære beredskab og de øvrige kontrolopgaver, kan tilrettelægges mere hensigtsmæssigt. Dette indebærer en vurdering af samspillet mellem det veterinære beredskab og kontrolindsatsen såvel under situationer med udbrud af husdyrsygdomme som i øvrigt. Heri indgår analyser af arbejdstilrettelæggelse, kompetenceprofiler, tids- og ressourceforbrug for kontrolpersonalet samt kvaliteten af beredskabs- og kontrolindsatsen, samt afrapporteringen. I vurderingen indgår endvidere en analyse af medarbejdernes trivsel.

Sammenligninger med andre statslige udgående kontrolmyndigheder i Danmark, samt veterinærkontrolmyndigheder i andre lande, herunder navnlig lande med betydelig eksport af levende dyr og animalske produkter, kan i relevant omfang indgå i undersøgelsen. Disse sammenligninger kan f.eks. bestå i sammenligninger af kontrol- og beredskabstilrettelæggelse,

prioritering af kontrolopgaver, kompetencefordeling, ressourceindsats og kontrolintensitet.

På baggrund af analysens resultater afdækkes:

- styringskonceptet i relationen mellem den centrale styrelse og de veterinære beredskabscentre samt kontrolafdelingerne i fødevareregionerne med henblik på at belyse muligheden for et forbedret beredskab og en behovs- og risikobaseret kontrol
- brugen af ressourcerne med henblik på at belyse muligheden for at forbedre kontrollens og beredskabets samlede effekt
- organiseringen af det veterinære beredskab

Hvis analysen viser, at der er behov for forbedringer af styringskonceptet, ressourceforbruget og/eller organiseringen af beredskabet kommer med forslag til forbedringer heraf.

Undersøgelsen omfatter alle kontrolopgaver på det veterinære område samt det veterinære beredskab. Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen stiller alt relevant materiale, dokumenter, bilag og lignende fra perioden 2001 til i dag til rådighed.

Proces

Undersøgelsen afleveres til familie- og forbrugerministeren primo september 2007. Herefter drøftes resultaterne mellem regeringen og de øvrige partier. I den forbindelse vurderes, om der er behov for at ændre styringen og tilrettelæggelsen af kontrollen på det veterinære område.

Bilag til kapitel 4

Bilag 4.1: Vurdering og gennemgang af kontrol med opdræt af fjervildt, hjortedyr, ræve, strudsefugle, handyrstationer og mink

Kontrol med opdræt af fjervildt, hjortedyr, ræve og strudsefugle

Området omhandler landbrugsmæssigt opdræt af dyrearter, der ikke traditionelt har været holdt som landbrugsdyr i Danmark. Der er idag fastsat specifikke nationale bestemmelser om opdræt af hjortedyr, fjervildt, ræve og strudsefugle. Kontrollen omfatter overholdelse af bestemmelser vedrørende dyrevelfærd, dyresundhed og faunaforurening. Selve kontrollen består i en fysisk gennemgang af bedriftens indretning og dyr i alle besætninger over en toårsperiode. Dog kontrolleres besætninger med strudsefugle årligt.

Regelgrundlaget er primært af national karakter, dog således at også visse EU-bestemmelser styrer området.

- Bekendtgørelserne om opdræt af hjortedyr, ræve, fjervildt og strudsefugle er nationale. Bestemmelserne i Justitsministeriets bekendtgørelse om beskyttelse af pelsdyr har bl.a. baggrund i Europarådets rekommandation om pelsdyr af 22. juni 1999. Justitsministeriets bekendtgørelse om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr gennemfører bestemmelser i Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål ("det generelle landbrugsdirektiv"), som gælder generelt for landbrugsmæssigt opdræt af hvirveldyr.
- I henhold til EU-Kommissionens beslutning 2006/778/EF af 14. november 2006 om mindstekrav til indsamling af oplysninger i forbindelse med inspektion af produktionssteder, hvor der holdes visse dyr til landbrugsformål, der finder anvendelse fra 1. januar 2008, skal der indberettes til EU-kommissionen om kontrol af bestemmelserne i "det generelle landbrugsdirektiv" i besætninger med pelsdyr (herunder ræve) og strudsefugle. Ifølge artikel 6, stk. 1, i direktivet er det krav, at der skal foretages inspektion med henblik på at sikre overholdelse af direktivets bestemmelser. Denne forpligtelse til at foretage inspektion gælder alle de dyrearter, der er omfattet af direktivet. Direktivet indeholder ikke noget om med hvilken frekvens. Det gør derimod Justitsministeriets bekendtgørelse om stikprøvekontrol af velfærd for landbrugsdyr og heste, som ikke holdes

med henblik på landbrugsmæssige formål, nemlig mindst 5 pct.

De relative høje kontrolfrekvenser er oprindeligt fastlagt i 1992, hvor lov om opdræt af vildt og ræve blev vedtaget. Loven tog sigte på at regulere opdræt med hjortedyr, ræve og fjervildt (strudsefugle kom til senere). Disse opdræt var dyreværnsomt kontroversielle, hvorfor der fandtes behov for en løbende kontrol af forholdene. Kontrolfrekvensen for fjerkrævildt, hjorte og ræve er 10 gange højere og for strudse 20 gange højere end frekvensen for dyrevelfærdskontrollen af mere almindelige danske husdyr. Det er vurderingen, at en sådan høj kontrolfrekvens ikke kan begrundes i den aktuelle risiko forbundet med dyresundhed og faunabeskyttelse, som opdræt af disse dyrearter indebærer. Dette skal endvidere ses i sammenhæng med, at der siden indførelsen af kontrolfrekvensen i 1992 efterhånden eksisterer en lang erfaring med opdræt og hold af disse dyrearter, samt at erhvervet er modnet over årene. Det giver sig blandt andet udslag i, at kontrollen kun medfører forholdsvist begrænsede anmærkninger og sanktioner, jf. tabel 4.1.

Kontrol med handyrstationer

Handyrstationer/sædopsamlingsstationer og sædbanker er virksomheder, hvor sæd fra dyr opsamles/håndteres mv. med henblik på, at den skal anvendes til inseminering. Kontrollen med disse stationer har til formål at begrænse risiko for spredning af smitsomme husdyrsygdomme.

Privatpraktiserende dyrlæger skal føre tilsyn med sundhedstilstanden, og at driften er i overensstemmelse med lovgivningen (herunder holdet af dyrene og håndtering af sæden etc.). Endvidere føres der tilsyn med, at egenkontrol er gennemført. Kontrollen af handyrstationer, herunder kontrolfrekvensen, er fastsat i en række nationale bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 1270 af 13. december 2004 om tyresæd og inseminering af kvæg. Kontrolfrekvensen 2 kontrolbesøg årligt er fastsat i bekendtgørelsens, § 3, stk. 4.
- Bekendtgørelse nr. 598 af 29. juni 1992 om ornesæd. Kontrolfrekvensen 2 kontrolbesøg årligt er fastsat i bekendtgørelsens § 4, stk. 4.
- Bekendtgørelse nr. 271 af 27. april 1995 om ind- og udførsel af sæd, embryoner og oocytter fra hovdyr. Kontrolfrekvensen 2 kontrolbesøg årligt er fastsat i bekendtgørelsens, Bilag 5, kapitel I, pkt. 3.

Det vurderes, at kontrolfrekvensen kan reduceres blandt andet på baggrund af den kontrol, der gennemføres af privatpraktiserende dyrlæger, og den egenkontrol, der gennemføres af den

ansvarlige for virksomheden. Fødevarestyrelsens kontrol kan således i vidt omfang basere sig på den privatpraktiserende dyrlæges løbende kontrol samt resultaterne af egenkontrollen. Endvidere viser kontrolresultaterne ikke hyppige og væsentlige overtrædelser af reglerne, jf. tabel 4.1.

Kontrol med hegn omkring minkfarme m.v.

Kontrol af minkfarme omfatter kontrol af hegn og lignende med det formål at minimere risikoen for udslip af mink. Det primære hensyn er faunabeskyttelse, hvor ressortansvaret varetages af Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. Der er ikke p.t. kendte husdyrsygdomsmæssige problemer, som henføres til udslip af mink.

Kontrollen af minkfarme er primært en facilitetskontrol, der omfatter hegn, hjørneoverdækninger og kontrol af, om såkaldte "fangarme" er indrettet og vedligeholdt som krævet. Ligeledes kontrolleres det, om der er opsat et tilstrækkeligt antal fælder med den krævede placering. Desuden ses på vedligehold af bure, indretning af porte og låger og lignende tiltag, der alle har til formål at mindske risikoen for udslip af mink.

Kontrollen er administrativt fastsat i bekendtgørelse nr. 265 af 28. marts 2006 om husning af mink og hegning af minkfarme. Kontrolfrekvensen er cirka hvert halve år, dog oftere i besætninger, hvor der er problemer. Fødevareregionerne tilrettelægger selv, hvordan alle farme i deres område kontrolleres i løbet af en toårsperiode.

Resultaterne fra tidligere års kontrol viser, at der for minkfarme er 28 pct., som får en indskærpelse og 3 pct., som får bøder/politianmeldelse. Der er således tale om en ganske væsentlig andel, som ikke overholder reglerne.

Samlet set vurderes det, at væsentligheden af kontrollen, som primært relaterer sig til faunabeskyttelse, er forholdsvis lav. Til gengæld er sårbarheden forbundet med kontrollen forholdsvis høj set i lyset af det store antal sanktioner, der gives på området. Før der foretages en reduktion i kontrollen bør der derfor foretages en nærmere vurdering af baggrunden for den store andel sanktioner.

Bilag 4.2: Kontrol-setup og effektmål

Kontrol-setup 1:

Regelmæssig udførsel af uanmeldte tilsyn et fastlagt antal gange i løbet af året, således at alle virksomheder kontrolleres i løbet af en begrænset periode. Under dette setup findes kontrol med:

- Fjerkrævirksomheder inkl.fjervildt rugerier
- Akvakulturbrug
- Non-foodvirksomheder
- Handyrstationer/sædopsamlingsstationer og sædbanker
- Opdræt af visse dyrearter
- Minkhegn m.v.
- National omsætning – kontrol med faciliteter på samlesteder, isolationsstalde m.v.

Kontrol-setup 2:

Kun en mindre andel af virksomhederne besøges efter tilfældig udvælgelse, efter risikoudvælgelse eller som følge af konstaterede risikofaktorer. Under dette setup findes kontrol med:

- Dyreværn - dyretransporter
- Dyreværn - besætningskontrol
- Medicin - kontrol af dyrlæger og besætningsejere
- Hygiejne - kontrol i malkekvægsbesætninger
- Mærkning af kvæg, får og geder
- Overvågning – zoonoser
- Overvågning - smitsomme husdyrsygdomme
- Prøveudtagning og opfølgning på positive prøver (CKL)
- Restkoncentrationer af lægemidler i mælk via malkekontrol
- Import fra EU-lande - stikprøvekontrol

Kontrol-setup 3:

Kontrol udført som led i en rekvireret opgave. Under dette setup findes kontrol med:

- Certifikater 3. lande
- Registrering af importører og eksportører
- Samhandelscertifikater
- Godkendelse af virksomheder
- Slagtedyr – AM og PM kontrol

- Direkte udførsel af klovbærende dyr
- National omsætning – kontrol på samlesteder, udstillinger m.v.

Kontrol-setup 4:

Gennemførelse af aktioner eller kampagner intensivt og i en begrænset periode gennemføres. Under dette setup findes kontrol med:

- Medicinrejsesholdet
- Dyreværnsrejsesholdet
- National omsætning af fjerkræ
- Grænsekontrol: smittefarlige produkter

Kontrol-setup 5:

Udførsel af IT-kontrol eller lign. på alle data. Under dette setup findes kontrol med:

- Sporbarhed: DYKO/BEKO/SVIKO
- Vaccination (AI i zoologiske haver samt ND)

Bilag 4.3: §20-spørgsmål og alm.del.spm på veterinærområdet 2005/2006 og 2006/2007

	Folketingsåret 2005/2006				Folketingsåret 2006/2007			
	§ 20 og alm. del	Pct.	Samråd	Pct.	§ 20 og alm. del	Pct.	Samråd	Pct.
Fugleinfluenza	130	20%	5	7%	51	12%	3	6%
Sygdomme/beredskab - øvrige	1	0%	0	0%	4	1%	1	2%
Dyretransporter	9	1%	9	12%	55	13%	15	28%
Skuldarsår	2	0%	0	0%	9	2%	5	9%
Dyrevelfærd - øvrige	27	4%	4	5%	17	4%	2	4%
Salmonella	2	0%	0	0%	7	2%	5	9%
Zoonosebekæmpelse - øvrige	5	1%	0	0%	1	0%	0	0%
Veterinære lægemidler	12	2%	0	0%	1	0%	0	0%
Omsætning	4	1%	0	0%	2	0%	0	0%
Øvrige veterinære spm.	31	5%	4	5%	7	2%	1	2%
Veterinære spm.	223	33%	22	30%	154	37%	32	60%
Ikke veterinært relaterede spm.	443	67%	52	70%	259	63%	21	40%

Oversigt over §20-spørgsmål og alm.del.spm på veterinærområdet i folketingsårene 2005/2006 og 2006/2007 fordelt på væsentlige emner. Kilde: Fødevarestyrelsens journal over ministerbetjening 2005, 2006 og 2007.

Bilag til kapitel 5

Bilag 5.1: Oversigter over egenkontrol

Oversigt over egenkontrol på svineområdet

Område	Type	Beskrivelse
CHR	Dokumenteret egenkontrol (2)	Alle ejendomme med svin skal være registreret i CHR. Oplysninger om ejer og bruger, oplysninger om besætningen (eventuelle sygdomme) samt til- og fraførte dyr skal af besætningsejeren registreres i CHR
Registrering af døde dyr	Dokumenteret egenkontrol (2)	Enhver besætningsejer har pligt til at føre optegnelser over antallet af døde dyr. Disse optegnelser skal kunne dokumenteres ved Fødevarestyrelsens kontrolbesøg. Dyrene skal efterfølgende afhentes af Daka til destruktion, hvorfor besætningsejeren har pligt til at rekvirere en sådan afhentning
Svineflyttekontrol (sviko)	Dokumenteret egenkontrol (2)	Ved flytning af svin er besætningsejeren forpligtet til at føre besætningslister over dyr og indberette flytning. Svineproducenter, slagterier og destruktionsvirksomheder er forpligtet til at registrere flytninger af dyr i henhold til EU-parlamentets og Rådets direktiv 2000/15/EF af 10. april 2000
Overvågning af smitsomme husdyrsygdomme	Egenkontrol, der bygger på opmærksomhed (4)	Den generelle anmeldepligt, § 27 i Lov om hold af dyr skal i det daglige overholdes. Besætningsejeren har pligt til at tilkalde en dyrlæge ved mistanke om udbrud af smitsomme sygdomme. Besætningsejeren skal således løbende fortage en generel vurdering af besætningens tilstand.
Husdyrsygdomme, svin Svinepest	Egenkontrol med prøveudtagning (1) HACCP-system (3)	Besætningsejeren skal sikre, at der udtages 30 prøver årligt for svinepest. Prøverne skal være ligeligt fordelt over tid og de skal indsendes til et godkendt laboratorium. Besætningsejeren skal have et kontrolprogram til håndtering og dokumentation af den løbende overvågning. Antallet af registrerede prøver skal indberettes skriftligt til Fødevarestyrelsen
Husdyrsygdomme, svin Aujeszkyssygdom	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Dokumenteret egenkontrol (2)	Slagterier, slagtehuse og eksportmarkeder samt enhver, der eksporterer orner og søer, skal umiddelbart inden slagtingen eller eksporten kontinuerligt udtage blodprøver af 35% af de orner, hvis legemsvægt oversiger 140 kg, samt 35% af søerne. Blodprøverne sendes til et laboratorium, hvor de skal undersøges for Aujeszkyssygdom
Husdyrsygdomme svin, Brucellose	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Dokumenteret egenkontrol (2)	Alle orner på danske ornestationer blodprøveundersøges rutinemæssigt for antistoffer mod Brucellose, hvilket forestås af branchen. Kravet om rutinemæssig blodprøveundersøgelse er fastsat i bekendtgørelse nr. 598 af 29. juni 1992 om ornesæd og i bekendtgørelse nr. 215 af 18. marts 1997 om Brucellose hos svin

Medicin	Dokumenteret egenkontrol (2)	Ved anvendelse af veterinære lægemidler skal besætningsejeren sikre at der foretages daglige, læselige optegnelser over medicinanvendelsen for hver enkelt behandling, når besætningsejeren anvender receptpligtige lægemidler. Optegnelserne skal indeholde dato, hvilke og hvor mange dyr, der er behandlet, årsag til behandlingen, hvilket lægemiddel, der er anvendt og dosering af lægemidlet, samt hvordan dette er indgivet. Besætningsejeren har pligt til at opbevare optegnelserne i besætningen i mindst 5 år efter indledning af behandlingen. Hertil kommer, at besætningsejeren skal opbevare dyrlægens udleverede anvisninger til medicinanvendelse i besætningen i mindst 5 år efter datoen for dyrlægens besøg.
---------	------------------------------	---

Oversigt over egenkontrol på kvægområdet

Område	Type	Beskrivelse
CHR	Dokumenteret egenkontrol (2)	Som på svineområdet
Registrering af døde dyr	Dokumenteret egenkontrol (2)	Som på svineområdet
Fælles græsgange	Dokumenteret egenkontrol (2)	Besætningsejeren skal føre besætningslister over dyrene og indberette flytninger af dyr
Mærkning og registrering	Dokumenteret egenkontrol (2)	Besætningsejeren er forpligtet til at øremærke og registrere deres dyr
Overvågning af smitsomme husdyrsygdomme	Egenkontrol, der bygger på opmærksomhed (4)	Som på svineområdet
Husdyrsygdomme, kvæg Brucellose	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Dokumenteret egenkontrol (2)	Årligt skal udtages og indsendes prøver til undersøgelsen for antistoffer mod Brucellose, fra alle tyre på danske tyrestationer. Oplysninger om dyrene og tests skal opbevares i mindst 5 år. I praksis er det branchen, der udtager og indsender overvågningsprøver.
Husdyrsygdomme, kvæg Infektøs Bovin Rhinotracheitis (IBR)	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Dokumenteret egenkontrol (2)	Ved slagtning af ikke mælkeleverende kreaturer skal der udtages blodprøve af ét kreatur i det omfang, der slagtes dyr fra besætningen. Slagterierne er i henhold til bekendtgørelsen forpligtet til, at etablere rutiner til kontrol af leverede kreaturers oprindelse og identitet, samt udtagning og fremsendelse af blodprøverne
Husdyrsygdomme, kvæg Bovin Virus Diarre (DVD)	Dokumenteret egenkontrol (2)	Mejerier og slagterier skal kvartalsvist udtage leverandormælkeprøver til undersøgelse for antistoffer mod BVD fra alle mælkeleverende kreaturbesætninger. Mejerierne er i henhold til bekendtgørelsen forpligtet til, at etablere rutiner til kontrol af leverede kreaturers oprindelse og identitet, samt udtagning og fremsendelse af blodprøverne
Husdyrsygdomme, kvæg Tuberkulose	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Egenkontrol, bygger på opmærksomhed (4)	Tyre på tyrestationer skal hudtestes en gang årligt for tuberkulose. Det er branchen, der er ansvarlig for tuberkulose-testning af dyr på tyrestationer, hvor prøverne fortages af en praktiserende dyrlæge.
Medicin	Dokumenteret egenkontrol (2)	Som på svinområdet

Oversigt over egenkontrol på fjerkræområdet

Område	Type	Beskrivelse
--------	------	-------------

CHR	Dokumenteret egenkontrol (2)	Som på svine- og kvægområdet
Registrering af døde dyr	Dokumenteret egenkontrol (2)	Som på svine- og kvægområdet
Fjerkrævirksomheder	Dokumenteret egenkontrol (2)	Besætningsejeren skal føre optegnelser/journal over sygdomstegn, dødsfald, laboratorieundersøgelser, behandling, vaccination, rengøring, desinfektion og besøg i besætningen. Virksomheden skal opbevare dokumentation for modtagelse og levering af fjerkræ, rugeæg og sæd med angivelse af datoer og leverandørens og modtagerens navn, ægydelse samt fralysnings- og klækkeprocent
Vaccination	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Dokumenteret egenkontrol (2)	Besætningsejere vaccineret mod Newcastle Disease er forpligtet til at føre optegnelser over vaccination i besætningsjournal eller lign. Optegnelserne skal sammen med dokumentation for modtaget vaccine og kopi af eventuel indberetning til Det Danske Fjerkræraad, gemmes i 5 år fra tidspunktet for vaccination. Besætningsejere skal foretage kontrolblodprøvning efter vaccination og skal føre optegnelser over udtagning og indsendelse af blodprøver i besætningsjournal eller lign. Optegnelserne skal sammen med blodprøvesvaret gemmes i 5 år
Overvågning af smitsomme husdyrsygdomme	Egenkontrol, der bygger på opmærksomhed (4)	Som på svine- og kvægområdet
Husdyrsygdomme, fjerkræ, Aviær Influenza/fugleinfluenza	Egenkontrol med prøveudtagning (1) Dokumenteret egenkontrol (2)	Besætningsejere har pligt til at overvåge for aviær influenza hos fjerkræ. Således skal producenterne selv sørge for, at der udtages og indsendes rutineprøver efter overvågningsprogrammet. Fjerkræproducenten skal opbevare laboratorieresultaterne på indsendte rutineprøver i mindst 5 år og på forlangende forevise disse for fødevareregionen
Zoonoseoversøgning	Egenkontrol med prøveudtagning	Der overvåges for Salmonella. Kontrollens omfang afhænger af besætningstype
Medicin	Dokumenteret egenkontrol (2)	Som på svine- og kvægområdet

Bilag 5.2: Udviklingen i antal svinebesætninger og svin

Udviklingen i antal svinebesætninger og antal svin

	Antal svinebesætninger	Antal svin, 1000	Gns. antal svin pr. besætning	Antal svin pr. besætning, index 2000=100
2006	7.842	13.361	1.704	189

2005	9.015	13.534	1.501	167
2004	9.994	13.233	1.324	147
2003	11.110	12.949	1.166	129
2000	13.231	11.922	901	100
1990	29.903	9.497	318	
1980	67.708	9.957	147	

Kilde: Fødevarestyrelsen., Udvikling i antal svinebesætninger og svin, 2006

Det gennemsnitlige antal svin pr. besætning er fra 2000 til 2006 steget fra cirka 900 til cirka 1.700 svarende til en vækst på cirka 90 procent. Antallet af landmænd med relativt store besætninger er således væsentligt forøget i de seneste år. En række landmænd med typisk store bedrifter har allerede implementeret diverse kvalitetssikringssystemer, der i høj grad kan sidestilles med egenkontrolprogrammer.

Bilag 5.3: Beskrivelse af risikoparametre

Beskrivelse af risikoparametre

De risikoparametre, som vil blive behandlet er:

- Indrapportering af sundhedsrådgivningsaftaler fra praktiserende dyrlæger
- Data fra erhvervets auditering og databaser
- Tidligere kontrolresultater fra besætningskontrollen
- Dyrevelfærdsscreening af Plantedirektoratet
- Kontrolresultater fra AM/PM-kontrol på slagterier
- Kontrolresultater fra samlesteder
- Data fra forarbejdningsvirksomheder

Indrapportering af sundhedsrådgivningsaftaler fra praktiserende dyrlæger

Det har siden 1995 været muligt at indgå aftale om sundhedsrådgivning i svine- og kvægbesætninger. Aftalen skal indgås mellem besætningsejeren eller dennes repræsentant og én dyrlæge (besætningsdyrlægen). I såvel svine- som kvægbesætninger med sundhedsrådgivningsaftaler skal besætningsdyrlægen aflægge mindst 12 årlige rådgivningsbesøg. Et rådgivningsbesøg skal foruden en klinisk vurdering af sundhedstilstanden i alle staldafsnit, herunder vurdering af evt. fejl og mangler vedrørende fodring, klima, staldforhold og drift, blandt andet også omfatte gennemgang af besætningsejerens optegnelser og data for besætningen, som er relevante for rådgivningen (f.eks. produktionstal og bemærkninger fra kødkontrollen). Med indførelse af egenkontrol for dyrevelfærd kan det overvejes at udvide sundhedsrådgivningsaftalen til også at omfatte en gennemgang af besætningens dyrevelfærd, jf. afsnit 5.1. Eventuelle besætningsproblemer skal identificeres og rådgivningsbesøget skal afsluttes med en besøgsrapport. På baggrund af besøgsrapporterne udfærdiges en årlig statusrapport. Hvis det sikres, at sundhedsrådgivningsaftalerne er valide, vil der således være tale om et meget direkte mål for dyrevelfærden i besætningerne, som vil kunne bruges i forbindelse med Fødevarestyrelsens risikoudpegning af besætningskontrollen.

For den traditionelle type sundhedsrådgivningsaftale er der ikke krav til den praktiserende dyrlæge om indberetning af resultater af rådgivningen i form af besøgsrapporter og status-rapporter til Fødevarestyrelsen, som undtagelse herfor gælder dog Ny sundhedsRådgivning i kvægbesætninger (NySR).

Besøgsrapporterne, som udfærdiges på baggrund af rådgivningsbesøgene, er for sundhedsrådgivningsaftalerne meget individuelle og vil i sin nuværende form ikke umiddelbart kunne bidrage med valide data til brug ved risikobasering. Hvis data fra sundhedsrådgivningen skal kunne anvendes, kræver det registrering af objektive data, at data er ensartet registreret og at Fødevarestyrelsen får fuld adgang til disse data. For at muliggøre dette i praksis kan det overvejes alene at fokusere på at standardisere og registrere de dele af de årlige statusrapporter, som vurderes at være relevante for risikoudpegningen.

Data fra erhvervets auditering og databaser

Erhvervet har både inden for kvæg og svin iværksat ordninger, hvori der indgår uafhængige auditeringskorps, jf. rapportens afsnit 5.5. om kontrol på svineområdet. På svineområdet indebærer dette for eksempel, at hver svinefarmer som udgangspunkt vil få et auditeringsbesøg hvert tredje år. Hvis erhvervet kan stille resultaterne af auditeringen til rådighed for Fødevarestyrelsen, vil dette kunne udgøre et godt supplement eller alternativ til indrapporteringen af egenkontrolresultaterne fra de praktiserende dyrlæger. I forlængelse heraf vil udtræk fra erhvervets databaser, f.eks. kvægdatabasen¹, indebære mulighed for at kunne anvendes som velfærdsparametre.

Tidligere kontrolresultater fra besætningskontrollen

Tidligere dyreværnsager omfatter i denne sammenhæng alle reaktioner på dyreværnsmæssige problemer i en besætning. Det omfatter således sanktionerede overtrædelser som afsagte domme og vedtagne bødeforlæg udstedt af politiet samt Fødevarestyrelsens politianmeldelser og indskærpelser af formodede overtrædelser af dyreværnslovens bestemmelser. Der er tale om et begrænset antal domme, bødeforlæg, politianmeldelser og indskærpelser i og med, at kontrollen kun udgør 5 pct. af den samlede population og da kun en vis procentdel får indskærpelser eller bøder. Til gengæld er disse kontrolresultater et meget direkte udtryk for, at der har været dyreværnsmæssige problemer i den pågældende besætning. Og da det kan formodes, at besætninger som tidligere har haft dyreværnsmæssige problemer også har større sandsynlighed for at få det igen, vil disse data være relevante at bruge som risikoudpegningsparametre, hvis det er juridisk og praktisk muligt.

I august 2007 blev det aftalt med Rigsadvokaten, at Fødevarestyrelsen fremover skal modtage kopier af alle bødeforlæg, domme og andre afgørelser på dyrevelfærdsområdet. Bødeforlæg og domme vil være et direkte udtryk for, at der i den pågældende besætning kan være problemer i forhold til dyreværnsbestemmelserne og er derfor meget relevant i forhold til risikoudpegningen. Der kan dog være juridiske aspekter ved anvendelse af oplysninger om straffesager, især i forhold til persondataloven, der skal afklares, før oplysningerne i givet fald anvendes til risikobaseret

---

¹ Fsva. persondataloven ikke er til hinder herfor.

udpegning af besætninger.

Fødevarerregionernes politianmeldelser vil ofte også være udtryk for, at der i den pågældende besætning formodes at være problemer i forhold til dyreværnsbestemmelserne. Regionerne foretager endvidere en systematisk indberetning til Fødevarestyrelsen i sager, hvor der politianmeldes for formodede overtrædelser af dyreværnslovens bestemmelser. Data burde derfor være både valide, håndterbare og til rådighed med henblik på at gennemføre en risikobaseret kontrol på baggrund af politianmeldelser.

Vedrørende indskærpelserne kan de også indgå som en del af den risikobaserede kontrol, da indskærpelserne på dyreværnsområdet har karakter af mere end blot vejledning. Indskærpelser er en præcisering af, at gældende regler skal overholdes. Indskærpelserne vil derfor også være relevante interessante i forbindelse med den risikobaserede kontrol. I dag modtager Fødevarestyrelsen kun indberetning af det samlede antal indskærpelser på hvert område fra regionerne. Det er derfor ikke muligt at udpege bestemte besætninger til risikobaseret kontrol, da Fødevarestyrelsen ikke ud fra indberetningerne kan se, hvilke besætninger, der har fået indskærpelserne. For at muliggøre dette, er der behov for en øget digitalisering af tilsynet på det veterinære område, jf. rapportens kapitel 6.

Dyrevelfærdsscreening af Plantedirektoratet

Plantedirektoratet besøger årligt ca. 5.000 bedrifter med dyrehold i forbindelse med deres kontroller af en lang række primærlandbrug og landbrugsrelaterede virksomheder. Plantedirektoratet har i et oplæg til Fødevarestyrelsen af 19. september 2007 tilbudt en model for anvendelse af velfærdsscreeninger gennemført af Plantedirektoratets kontrollører. Screeningen kan foretages på 5.000 bedrifter årligt. Plantedirektoratets tilbud om velfærdsscreening vil blive gennemført af teknikere og er således ikke svarende til en dyrevelfærdskontrol gennemført af dyrlæger. Kontrollen vil imidlertid kunne identificere problematiske bedrifter, som så efterfølgende kan modtage en egentlig dyrevelfærdskontrol gennemført af en dyrlæge.

Kontrolresultater fra AM/PM-kontrol på slagterier

Alle kvæg, svin, får, geder og heste, som bliver slagtet til konsum, skal kontrolleres af en embedsdyrlæge. I praksis vil det sige, at dyrene bliver kontrolleret ved ankomsten til slagteriet eller umiddelbart derefter; det såkaldte levende syn. Efter aflivning bliver slagtekroppen kontrolleret ”på båndet” af en tilsynstekniker eller en dyrlæge. Hvis det er nødvendigt, gennemføres som opfølgning på PM kontrollen en efterkontrol af en dyrlæge eller tilsynstekniker. Gennem hele systemet bliver dyret, om nødvendigt, påført en diagnose med individuel kode jf. kødkontrolcirkulæret.

Det er muligt at spore kvæg, svin, får, geder og heste med diagnose oplysninger fra kødkontrollen tilbage til den pågældende besætning. Det kan derfor overvejes, om besætninger med for eksempel en høj andel af slagtekoderne for halebid eller skuldarsår hos svin kunne indgå som risikoparametre. Hvad angår fjerkræ, så kan visse data i AM databasen også overvejes anvendt til risikobaseret udpegning af besætninger med slagtefjerkræ.

Kontrolresultater fra samlesteder

Der foretages ingen konsekvent eller ensartet registrering af oplysninger på samlestederne. De oplysninger, der registreres, foretages oftest i protokolform. Oplysninger vedrørende afviste dyr noteres på blanketter, der udleveres til chaufføren af dyrene og registreres af samlestedet. Der findes således p.t. ingen data på samlesteder, der vil kunne anvendes til udpegning af risikobesætninger.

Fremover vil en registrering af risikoparametre som eksempelvis bylder og halebid hos slagtesvin, skuldarsår, afmagring og lange klove hos søer, samt afmagring og lange klove hos køer muligvis kunne danne basis for udpegning af besætninger til velfærdskontrol. Dette kræver dog, at der iværksættes en egentlig registrering heraf.

Data fra forarbejdningsvirksomheder

På grund af hensynet til dyresundhed og fødevarerikkerhed skal alle selvdøde og aflivede dyr afleveres til en godkendt destruktionsanstalt. Der findes ikke bestemmelser, der sikrer kontrol af, hvor mange dyr den enkelte bedrift sender til destruktionsanstalt, og der foretages ikke undersøgelse af årsagerne til aflivning/selvdød.

Information om antallet af dyr, der sendes til destruktionsanstalt fra den enkelte bedrift, og årsagen til destruktionsanstalt vil kunne bidrage til at skabe et billede af dyrenes tilstand i den enkelte bedrift og vil kunne anvendes i forbindelse med Fødevarestyrelsens udpegning af besætninger til den risikobaserede besætningskontrol.

Der er i Fødevarestyrelsen igangsat et projekt med henblik på at vurdere mulighederne for at anvende data fra forarbejdningsvirksomheder ("destruktionsanstalter") til risikoudpegning af besætningskontrollen. Projektet har i den første fase fokuseret på muligheden for at registrere, hvor store mængder den enkelte besætningsejer leverer til destruktionsanstalter. Udsving i leverancer, som f.eks. en pludselig stigning kan indikere, at der sker ændringer i besætningsens velfærdsmæssige situation.

Fødevarestyrelsen har klarlagt dataflowet i forbindelse med levering af selvdøde og aflivede dyr,

ligesom det er klarlagt, at Fødevarestyrelsen har adgang til alle nødvendige data via CHR-registeret. Der udestår nu en nærmere analyse på baggrund af at prøveudtræk fra CHR-registeret, på baggrund af hvilken det kan afgøres, om der er en sammenhæng mellem besætningsstørrelse og antallet af leverede dyr til destruktion på en sådan måde, at afvigelser enten i form af meget små eller meget stor leverancer kan identificeres.

Bilag 5.4: Hobbybesætninger

Oversigt over hobbybesætninger

Besætningstype (antal dyr på hobbybesætning)	Antal hobbybesætninger	Antal besætninger i alt
Svin (10-50)	896	12.593
Kvæg og kalve (10-20)	3.723	25.809
Får (10-50)	3.038	10.007
Geder (10-50)	337	3.246
Mink (10-200)	62	1.908
Ænder (10-200)	20	59
Gæs (10-200)	27	52
Kalkuner (10-200)	8	53
Slagtekyllinger (10-200)	6	313
Æglæggende høner (10-200)	403	894

Kilde: Fødevarestyrelsen: Udtæk fra CHR-registret

Note: Hobbybesætninger er i denne sammenhæng defineret ud fra antallet af dyr. Besætninger med færre end 10 dyr er ikke medtaget da disse besætninger ikke er omfattet af kravet til stikprøvebaseret fysisk kontrol (stikprøvekontrol) af mindst 5 pct. af alle besætninger. De øvre grænser er sat ud fra konkrete vurderinger foretaget i forbindelse med søgning i CHR-registret.

Bilag 5.5: Kriterier for udstedelse af administrative bøder

For at fødevaremyndighederne kan udstede en administrativ bøde forudsætter det:

- at reglen der overtrædes er direkte strafbelagt
- at lovovertræderen har handlet forsætligt eller uagtsomt
- at sagen er ukompliceret i forhold til opklaring og dokumentation (bevist)
- at overtrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde
- at den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erkender bødeforlægget. Erkendes bødeforlægget ikke, kan pågældende få sagen prøvet ved domstolene.
- at der findes domspraksis, eller at Folketinget har fastsat vejledende bødestørrelser i lovbemærkninger, man kan basere bødestørrelsen på.

Bilag 5.6: Politianmeldelse

Eksempler på situationer, hvor der skal ske politianmeldelse

- hvis der er tale om grove overtrædelser, hvor fødevareregionen mener, at lovovertræderen bør ikendes en højere bøde, end det er muligt at udstede rent administrativt
- hvis der ikke foreligger domspraksis, eller der ikke er fastsat vejledende bødestørrelse i lovgivningen
- hvis et eventuelt administrativt bødeforlæg ikke vedtages
- hvis sagen kræver efterforskning, eller der er vidner, der skal afhøres
- hvis der skal rejses tiltale efter straffeloven eller hvis der skal foretages konfiskation
- hvis der er tale om sager om overtrædelse af dyreværnsloven.

Bilag 5.7: Elementer i kontrollen af dyretransporter

Elementer i kontrollen af dyretransporter

Kontroller med dyretransporter

Kontrol med Logbøger (kontrol ved transporter over 8 timer af visse dyrearter mellem EU-medlemslandene og til og fra et land uden for EU):

- Fødevarestyrelsens kontrolafdeling (før afgang og ved afsluttet transport)
- Samlested/besætning (ved afgang)
- Evt. vejkontrol

Kontrol med dyrs transportegnethed:

- Samlested/besætning (ved afgang)
- Slagteri (AM-kontrol)
- Vejkontrol (politiet)

Stikprøvekontrol af transportmidler og ledsagedokumenter (stikprøve eller risikobaseret stikprøve):

- Afgangssted (besætning)
- Bestemmelsessted (slagterier el. lign).
- Samlested

Risikobaseret stikprøvekontrol af indladningsforhold (min. 250 risikobaserede stikprøver pr. år):

- Samlested
- Besætning (direkte transport)

Kontrol med indretning, opstaldningsforhold og håndtering af dyr på samlesteder:

- Samlesteder

*Kilde
:
Føde
vares
tyrels
en.*

Bilag 5.8: Beskrivelse af kontrolkæden på svineområdet

I dette bilag beskrives de forskellige aktørers kontrol i kontrolkæden på svineområdet.

Landmandens egenkontrol. Egenkontrollen er landmandens egne tiltag for at styre og dokumentere dyrevelfærd, dyresundhed og fødevarer sikkerhed i besætningen. Dansk Svineproduktion har implementeret produktstandarden "DANISH" med tilhørende egenkontrolprogram. Egenkontrolprogrammet omfatter en række krav til dyrevelfærd, dyresundhed og fødevarer sikkerhed i primærproduktionen.

Privatpraktiserende dyrlægers overvågning. Det er lovpligtigt, at alle svinebesætninger skal besøges en gang årligt. Langt de fleste besætninger besøges dog langt oftere af den privat praktiserende dyrlæge enten som led i Dansk Svineproduktions SPF-kontrol eller som led i en sundhedsrådgivningsaftale. SPF-systemet er et produktions- og sundhedssystem etableret på grundlag af et fast regelsæt for smittebeskyttelse, sundhedskontrol og transport af svin mellem besætninger. SPF-systemet er indført i 3.800 svinebesætninger i Danmark og inkluderer dermed ca. halvdelen af alle Danmarks svinebesætninger. Som led i SPF-systemet skal en privat praktiserende dyrlæge som minimum hver 15. uge gennemføre kontrol af sundhedsbestanden i besætningen. Endvidere er der i næsten alle svinebesætninger indgået sundhedsrådgivningsaftale med en privat praktiserende dyrlæge. Denne aftale indebærer, at den privat praktiserende dyrlæge skal besøge besætningen som minimum en gang hver måned. Gennemgangen i rådgivningsbesøget omfatter klinisk vurdering af den aktuelle sundhedstilstand, fejl og mangler vedrørende fodring, klima, staldforhold og drift, resultater fra undersøgelser for smitsomme sygdomme og zoonoser, bemærkninger fra kødkontrollen, nøgletal, data og øvrige registreringer.

Erhvervets auditering af egenkontrollen. I forbindelse med produktstandarden DANISH har Dansk Svineproduktion implementeret en auditering. Det forventes at stort set alle større danske svinebesætninger vil blive omfattet af produktstandarden. Auditeringen vil blive gennemført af 3. parts kontrolorgan (DLBR-Certification²) og vil som udgangspunkt indebære en besøgsfrekvens på én gang hvert tredje år. Auditeringen indebærer en række sanktionsmuligheder. Ved mindre overtrædelser kræves brugerbetalt genbesøg, ved større eller gentagne overskridelser gives en bod på 15 kr. per slagtesvin, og endelig kan besætningen få fjernet DANISH produktstandarden og dermed få vanskeliggjort deres eksport.

Offentlige myndigheders besætningskontrol. Fødevarestyrelsen udfører dyrevelfærdskontrol på

---

² Dansk Landsbrugsrådgivning Certification.

svinebesætninger. Kontrollen foretages årligt på 5 pct. af alle svinebesætninger. Plantedirektoratet udfører kontrol af økologiske svineproducenter samt kontrol af foder, EU-støtteordninger mv. Plantedirektoratet gennemføre ca. dobbelt så mange kontrolbesøg som Fødevarestyrelsen. Endelig udfører kommunerne kontrol med størrelsen af husdyrproduktionen, husdyrgødning, slam, spildevand, sprøjtemidler, olietanke, affald, mv.

Dyretransporter og samlesteder. Kontrollen med dyretransporter på vejene består af Fødevarestyrelsens logbogskontrol, politiets vejkontrol, kontrol med transportegnethed, transportmidler, ledsagedokumenter og indladningsforhold på besætninger ved direkte eksporter, på samlesteder og på slagterier. Kontrolkæden forbundet med dyretransporter er nærmere beskrevet i rapportens afsnit 5.4.

Slagterier. Fødevarestyrelsens kontrol i slagterierne foregår som kontrol af levende dyr (AM-kontrol), båndkontrol og efterkontrol (PM-kontrol). Kontrollen af de levende dyr foregår efter faste kriterier ved, at alle dyr kontrolleres i bevægelse, oftest ved aflæsningen fra lastbil, ellers inden dyrene bedøves og aflives. To gange i døgnet foretages endvidere en stikprøvekontrol med henholdsvis opstaldning og bedøvning. Endelig foretages der stikprøvekontrol af transporter (lastbiler), hvor det kontrolleres, om reglerne vedrørende håndteringen af dyr, arealkrav, transportdokumenter mv. er overholdt.

Båndkontrollen omfatter kontrol af alle slagtekroppe og tilhørende organer. Formålet er at kontrollere for en række veldefinerede diagnoser og få identificeret sygdomsinficerede dyr og skilt dem ud. Efterkontrol omfatter kontrol af de dyr, der blev skilt ud i forbindelse med båndkontrollen. Formålet med denne kontrol er at afgøre, hvorvidt dyret skal kasseres helt, eller om det kan udrenses og efterfølgende indgå i produktionen (eksempelvis efter krav om udbening eller varmebehandling).

Herudover foretager slagterierne en omfattende HACCP baseret egenkontrol med hygiejne mv. Der foretages endvidere auditering af kontrol og egenkontrolprogrammer af EU samt for USA-godkendte slagterier også af de amerikanske fødevaremyndigheder.

Destruktionsanstalter. Destruktionsanstalter foretager indsamling, transport, opbevaring, håndtering, forarbejdning og anvendelse eller bortskaffelse af animalske biprodukter. Kontrollen forbundet med destruktionsanstalter og risikoen for spredning af smitsomme sygdomme er baseret på virksomhedernes HACCP egenkontrol. Fødevarestyrelsen foretager auditering af destruktionsanstaltnes egenkontrol.

Bilag til kapitel 6

Bilag 6.1: It-systemer i veterinærkontrollen

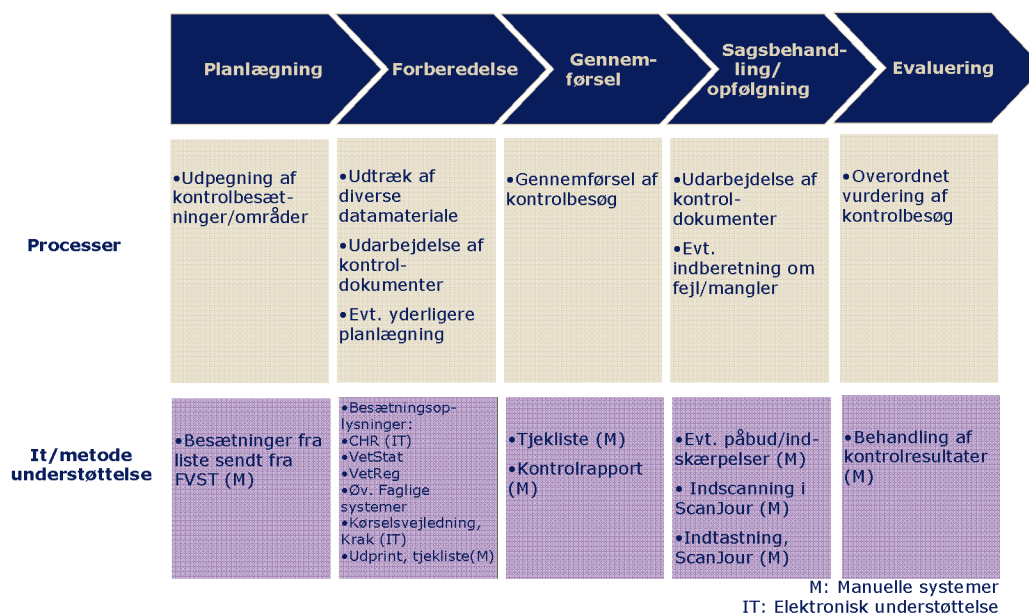
Oversigt over anvendte it-systemer i veterinærkontrollen

Generelle systemer	Faglige systemer	Private databaser	Fødevarerelaterede databaser med relation til det veterinære område
TimeSag	CHR	Zoonoseregisteret	Fødevareudbrudsdatabase
ScanJour	Kvægdatabase	Salmonelladatabasen	Rapid Alert-System For Food and Feed (RASFF)
Internet	Fjerkrædatabase	Slagteriindberetninger	Logfilen
Intranet	Hesteregisteret	KIK-projekt	
SharePoint	GIS	GROD-databasen	
Lovportalen	VetAlert		
Retsinformation	TRACES		
Eur-Lex	VetStat		
Krak	VetPrax		
	VetReg		
Virk.dk	SR-databasen		
	Route Logix		

Kilde: Fødevarestyrelsen.

Bilag 6.2: Fødevarestyrelsen's it- og metodeunderstøttelse

Oversigt over Fødevarestyrelsen's nuværende it- og metodeunderstøttelse af kontrolbesøg

Beskrivelse af den nuværende it- og metodeunderstøttelse

- I *planlægningsfasen* anvendes lister over de besætninger, som skal kontrolleres. Listerne udsendes Fødevarestyrelsen. Planlægningen/organiseringen af kontrolbesøget foregår på nuværende tidspunkt manuelt (eks. kort med nåle for kontrolbesætninger, regneark el. lig.).
- Den tilsynsførende gennemfører i *forberedelsesfasen* en række separate opslag i faglige systemer som CHR (IT), VetStat (IT), VetReg (IT), og øvrige faglige systemer/databaser (IT) – alle systemer der eksterne systemer/databaser. Den teknologiske platform er for flere af disse systemer ældre dato, og opdateringen af oplysninger i opslagssystemerne kan være forsinkede. Der er ikke i forbindelse med denne rapport lavet en vurdering af disse systemers kvalitet og den teknologiske parathed, hvis der skal laves ændringer til systemerne. Ruteplaner til kontrolsteder findes og udprintes af kontrolmedarbejderen i Kørselsvejledning, Krak (IT), og tjekliste til kontrol udprintes manuelt af kontrolmedarbejdere.
- I *gennemførelsesfasen* har den tilsynsførende på tilsynet papirbaserede tjeklister til sin

rådighed. Under tilsynet afkrydser den tilsynsførende, samt udarbejder på den baggrund en veterinær kontrolrapport.

- I *Sagsbehandling/opfølgningsfasen* udarbejder den tilsynsførende manuelt og typisk håndskrevet en kontrolrapport på kontrolstedet (håndskrevet). Retsgrundlag for påbud/indskærpelser findes manuelt. Efter hjemkomst fra kontrolbesøg indskannes kontrolrapporten manuelt i ScanJour. Herudover skal den tilsynsførende inden for 14 dage indtaste udvalgte oplysninger og sagskarakteristika fra kontrolrapporten og tjekskemaet i ScanJour med henblik på at kunne trække oplysningerne efterfølgende.
- I *evalueringsfasen* sker opfølgning på gennemførte besøg primært manuelt i form af evt. nåle-kort-system/regneark, og manuel udarbejdelse af statistik/øvrige opfølgning på kontrolresultater. I 2006 blev der udarbejdet rapporter i Crystal Report til brug ved kontrolafdelingernes og Fødevarestyrelsens statistiske udtræk af resultater. Rapporternes fulde brug har først været mulig fra 2007 og fungerer stadig ikke optimalt. Derfor eksisterer der forskellige manuelle systemer i enkelte kontrolafdelinger, som omfatter lige fra registrering af kontrolbesøg i regneark til arkivmapper.

Bilag 6.3: Fordele ved digitalt tilsyn

Oversigt over fordele ved digitalt tilsyn kontra nuværende arbejdsgange opdelt på processer

Faser	Specifikation af nuværende arbejdsgange		Digitalt tilsyn – mulig løsningsmodel
Planlægningsfasen:	Besætninger fra liste sendt fra FVST(M)	Organiseringen af kontrolbesøget foregår manuelt (eks. kort med nåle for kontrolbesætninger, regneark el. lig.)	Risikobaseret udtrækning af besætninger skal integreres med ESDH system og fordeles til den enkelte medarbejder
Forberedelsesfasen:	CHR (IT), VetStat (IT), VetReg (IT), Øvrige faglige systemer (IT)	Manuelle opslag (evt. forsinkede opdateringer af oplysninger i opslagssystemer)	<ul style="list-style-type: none"> • Der etableres en arbejdsgangsunderstøttende it-løsning indeholdende alle nødvendige faglige oplysninger for kontrolbesøget (CHR, VetStat, VetReg, øvrige faglige systemer) med mulighed for overførsel til PDA • Der etableres GPS systemer i FVST biler til veterinær kontrol for at forbedre kørselsplanlægning og -regnskab
	Kørselsvejledning, Krak (IT)	Ruteplaner til kontrolsteder findes og udprintes af kontrolmedarbejderen	
	Udprint, tjekliste (M)	Tjekliste til kontrol udprintes manuelt af kontrolmedarbejderen	
Gennemførelsesfasen:	Tjekliste (M)	Afkrydsning af en lang række kontrolpunkter.	<ul style="list-style-type: none"> • Tjeklisterne ifm. kontrolbesøget systemunderstøttes • Indtastning af tjekliste foretages direkte ifm. besætningsbesøget på PDA • En forudsætning er, at den tekniske løsning i form af PDA er tilstrækkelig robust til at kunne anvendes i staldmiljøer samt ikke udgør et problem i forhold til smittefare fra en besætning til en anden.
Sagsbehandlings/opfølgingsfasen:	Kontrolrapport (M)	Manuel udarbejdelse på kontrolstedet (håndskrevet)	<ul style="list-style-type: none"> • Data overføres automatisk fra PDA'ere til ESDH-systemet • Efterfølgende sagsbehandling i form af udsendelse af kontrolrapport foretages i vid udstrækning automatisk på baggrund af vurderingen og indrapporteringen på PDA foretaget ifm. besætningsbesøget • Eventuel opfølgende kontrolbesøg registreres automatisk og overføres til ESDH-system og fordeles til relevante medarbejdere
	Evt. påbud/indskærpelser (M)	Retsgrundlag for påbud/indskærpelser findes manuelt. Rapport udarbejdes manuelt.	
	Indscanning i ScanJour (M)	Indscanning af kontrolrapport/tjekliste	
	Indtastning, ScanJour (M)	Indtastning af supplerende oplysninger og sagskarakteristika	
Evaluering:	Behandling af kontrolresultater (M)	Manuel opfølgning på gennemførte besøg evt. nåle-kort-system/regneark. Manuelt udarbejdelse af statistik/øvrige opfølgning på kontrolresultater	<ul style="list-style-type: none"> • Den elektroniske dataopsamling muliggør øget brug af kontrolresultater til risikoudpegning af besætningskontrollen samt til generelle statistiske og analytiske formål

Bilag 6.4: Rekvirerede opgavers omfang og variation

I nedenstående tabel fremgår antallet af årsværk, timer til rekvirerede opgaver i 2006, timer til rekvirerede opgaver pr. årsværk, standardafvigelsen for de rekvirerede opgaver og standardafvigelsen for de rekvirerede opgaver pr. årsværk for henholdsvis beredskabs- og kontrolafdelingerne i Haderslev, Herning og Ringsted.

Tablet 6.1: Rekvirerede opgavers omfang og variation for beredskabs- og kontrolafdelingerne i Haderslev, Herning og Ringsted, 2006

Sted	Antal årsværk	Timer rekvirerede opgaver i 2006	Timer rekvirerede opgaver pr. årsværk	Standardafvigelse i alt	Standardafvigelse pr. årsværk
Haderslev Beredskabscenter	6,9	2.223	322,2	5,3	0,8
Haderslev Kontrolafdeling	12,6	4.061	322,3	7,2	0,6
Herning Beredskabscenter	7,7	1.526	198,2	3,5	0,5
Herning Kontrolafdeling	12,0	622	51,8	1,8	0,2
Ringsted Beredskabscenter	4,8	700	145,8	2,3	0,5
Ringsted Kontrolafdeling	5,9	306	51,9	1,5	0,3

Kilde: Fødevarestyrelsen, Timeregistrering, 2006

Tabellen viser, at antallet af timer anvendt på rekvirerede opgaver er betydelig større i Haderslev end i nogen af de øvrige afdelinger. Det skyldes, at Haderslev har ansvaret for kontrollen ved samlestederne ved den tyske grænse. Som det fremgår af tabellen, er de rekvirerede opgavers volumen pr. medarbejder også markant større i Haderslev end i de øvrige kontrolafdelinger og beredskabscentre. Standardafvigelserne, som er et udtryk for variationen i opgavemængden, er også større for Haderslev.

Tabellen viser således også, at beredskabscentrene både i Herning og Ringsted varetager en langt større andel af rekvirerede opgaver – også pr. årsværk – end kontrolafdelingerne de pågældende steder. Det vil sige, at fordelingen af de rekvirerede opgaver er meget ulige i henholdsvis beredskabscentrene og kontrolafdelingerne i Herning og Ringsted, og at beredskabsmedarbejderne i Herning og Ringsted derfor i højere grad anvendes til rekvirerede opgaver end kontrolmedarbejderne.

Men henblik på standardafvigelse pr. årsværk er det også tydeligt, at det især er i beredskabscentrene, hvor variationen i opgavemængden har størst betydning for den enkelte medarbejder.

Sammenfattende er problemstillingen omkring de rekvirerede opgaver markant større i Haderslev end i de øvrige beredskabscentre og kontrolafdelinger, og de tilknyttede problemstillinger er derfor mere markante. Som følge af stigningen i timeforbruget til eksporter har det betydet en særlig styrings- og planlægningsmæssig udfordring i Haderslev.

Bilag 6.5: Eksisterende tjeklister, besætningskontrol

Oversigt over eksisterende tjeklister på besætningskontrolområdet

Overskrift/navn	Emneområde/Opdateringsår
Tjekliste vedr. KO-belagt hygiejnekontrol	Hygiejne/lægemidler/sporbarhed, 2007
Tjeklister til regionernes 5 % stikprøvekontrol af besætninger med mere end 10 landbrugsdyr og heste (kvæg, svin, får, geder, høner, slagtekyllinger, gæs/ænder/kalkuner, strudsefugle, pelsdyr, heste)	Dyrevelfærd og Krydsoverensstemmelse Der er udarbejdet 1 tjekliste for hver af de anførte dyrearter/dyregrupper, 2006
Tjeklister vedrørende transport: Tilsyn med transport af svin til slagterier Tilsyn med transport af kreaturer til slagterier Transport af fjerkræ til slagterier samt indfangnings-skader Tjekliste til stikprøvekontrol af transportmidler, dyr og ledsagedokumenter	Dyrevelfærd og Krydsoverensstemmelse Der er udarbejdet 1 tjekliste for hver af de anførte dyrearter /dyregrupper, 2006
Tjeklister vedrørende slagtning og aflivning: Opstaldede /overnattende grise på slagteri Slagtning og aflivning af svin Slagtning og aflivning af kreaturer Slagtning og aflivning af slagtekyllinger Slagtekyllingers fjerdragt og trædepudesvidninger	Dyrevelfærd Mangler opdatering
Tjekskema for kontrol af dyrlæger, Akvakulturbrug, Fjerkræ, Får og geder, Heste, Hjorte, Kvæg, Mink, Svin, Antibiotika i mælk – reaktionsskema ved 1. gangsovertrædelser, Antibiotika i mælk, reaktionsskema ved 2. gangsovertrædelse	Medicinkontrol, 2006

Kilde: Fødevarestyrelsen

Bilag 6.6: Tilrettelæggelse af logbogskontrol

Tilrettelæggelsen af logbogskontrol vurderes i flere af kontrolafdelingerne at kunne forbedres, da kontrolmedarbejdernes tid vurderes at kunne anvendes mere optimalt ved varetagelsen af disse opgaver. Logbogskontrol består af fem dele, en planlægningsdel, en del vedrørende afgangssted, en del vedrørende bestemmelsessted, en del, der skal udfyldes under forsendelsen, og en del, der skal udfyldes, hvis der konstateres uregelmæssigheder i forhold til transportforordningens bestemmelser.

Fødevarerregionen skal mindst to arbejdsdage inden afgangstidspunktet have modtaget en behørigt udfyldt og underskrevet kopi af den del af logbogen, der omhandler planlægningen af forsendelsen. Fødevarestyrelsen er herefter forpligtet til i løbet af de to dage at foretage en kontrol af logbogen.

Hvis resultatet af denne kontrol ikke er tilfredsstillende, anmoder fødevarerregionen organisatoren om at ændre planlægningen af den påtænkte forsendelse på en sådan måde, at transportforordningen overholdes. Er resultatet af kontrollen derimod tilfredsstillende stempler fødevarerregionen logbogen.

Det bemærkes, at hvis transportvirksomheden anvender et navigationssystem, skal logbogen ikke stemples.

Det er dog vigtigt i den forbindelse at understrege, at logbogen alligevel skal indsendes til fødevarerregionen senest to arbejdsdage inden afgangstidspunktet i behørigt udfyldt stand og underskrevet, ligesom regionen også er forpligtet til at kontrollere logbogen.

Fødevarerregionen skal endvidere hurtigst muligt sende de i logbogen angivne oplysninger om den påtænkte forsendelse til de kompetente myndigheder på bestemmelses- eller udgangsstedet eller kontrolstedet via Traces-systemet.

Senest en måned efter forsendelsens afslutning skal kopi af den samlede logbog returneres til fødevarerregionen. Regionen skal foretage en efterfølgende kontrol af oplysningerne i den returnerede logbog og skal iværksætte passende foranstaltninger, hvis der konstateres uregelmæssigheder. Alle kontrolområder i forbindelse med logbogen vurderes at kunne foretages af HK'ere eller lignende faggrupper, da det umiddelbart ikke kræver en dyrlægeuddannelse.

I flere kontrolafdelinger, herunder Haderslev, har man valgt at inddrage HK'ere i kontrollen. Dette

har medført, at en enkelt person kan koncentrere sig fuldstændig om kontrollen af logbøger. Dette må ses som en ressourceoptimering i forhold til anvendelsen af dyrlæger til kontrol af logbøger. Endvidere skabes en større ensretning af kontrollen, samarbejdet med transportørerne forbedres. Hertil kommer, at de der forsøger at omgås reglerne bliver 'kendte' og hurtigere afsløres.

Landbrugsteknikere hjælper med kontrol i Århus

Kontrolafdelingen i Århus har gennem en række år valgt at inddrage landbrugsteknikere til en række af de kontrolopgaver, der ikke kræver en dyrlægefaglig uddannelse. Erfaringerne fra Århus er positive, hvorfor der kan være belæg for at overføre denne arbejdsdeling til andre kontrolafdelinger.

Landbrugsteknikerne udfører opgaver på følgende områder:

- Opgaver vedrørende opslag i CHR-registret
- Sagsbehandling og dispensationssager
- Prøveudtagning, CKL
- Velfærdskontrol, tjek af faciliteter

Bilag til kapitel 7

Bilag 7.1: Analysemetode til vurdering af beredskabet

Den metodiske ramme for vurderingen af det veterinære beredskab er baseret på den teoretiske tilgang til beredskab: *Comprehensive Emergency Management*³. Denne tilgang indebærer en samlet ramme for et samlet beredskab bestående af fire overordnede faser: 1) forebyggelse/overvågning, 2) parathed/forberedelse, 3) mistankehåndtering/bekæmpelse (respons) og 4) genopbygning/evaluering (opfølgning), jf. figuren nedenfor.

Metodiske ramme for analysen af det veterinære beredskab

---

³ Se f.eks. Karl Kronan: "Foundations of Emergency Management", *Australian Journal of Emergency Management*, efteråret 1998 eller David A. McEntire: "The status of Emergency Management Theory: Issues, Barriers and Recommendations for Improved Scholarship", Paper presented at the FEMA Higher Education Conference, 8. juni 2004, samt www.davislogic.com.

Forebyggelse/ overvågning	Parathed/ Forberedelse	Mistankehåndtering/ bekæmpelse (respons)	Genopbygning/ evaluering (opfølgning)
Hindre at sygdomme indslæbes og dokumentere og overvåge, at de pågældende sygdomme ikke allerede er tilstede	Planlægge, vedligeholde, opdatere, indøve beredskabsindsatsen	Håndtere og begrænse sygdommes spredning, når de optræder – inkluderer mistanke til bekræftende udbrud	”Normalisere” situationen efter et udbrud og dokumentere, evaluere og følge op på indsatsen
<ul style="list-style-type: none"> Velfungerende indberetningspligt for at hindre sygdomme 	<ul style="list-style-type: none"> Tværgående risikoanalyse, som identificerer alle relevante risici og prioriterer dem i forhold til hinanden 	<ul style="list-style-type: none"> Hurtig håndtering af indberetninger og information til eksterne interessenter/erhverv 	<ul style="list-style-type: none"> Sikring af tilstrækkelig dokumentation af og opfølgning på indsatsen straks efter indsatsens afslutning
<ul style="list-style-type: none"> Løbende overvågning, rutineprøvetagning, kontrol på alle relevante områder 	<ul style="list-style-type: none"> Sikring af at de fornødne ressourcer, mandskab og service hurtigt kan blive mobiliseret hvis nødvendigt 	<ul style="list-style-type: none"> Hurtig udrykning og prøvetagning samt analyse 	<ul style="list-style-type: none"> Grundlg. dokumenteret, tværgående evaluering af beredskabsindsatsen
<ul style="list-style-type: none"> Regelmæssig, opdateret og koordineret international overvågning og udveksling af data, internationale møder 	<ul style="list-style-type: none"> Udarbejdelse, ajourføring, indøvelse mv. af korte og præcise beredskabsplaner baseret på realistiske forventninger: strategi- og ressourceplan og operationel manual 	<ul style="list-style-type: none"> Krisestyring/kommando, kontrol og koordination af indsats vha. sporing, evt. nedslagning, påbud, offentligt tilsyn (krisestyringskapacitet) 	<ul style="list-style-type: none"> Understøttende foranstaltninger til at sikre, at situationen efter et udbrud bliver ”normaliseret”
<ul style="list-style-type: none"> Sikring af nødvendig viden om sygdommes natur og udvikl. vha. analyse og forskning om sygdomme 	<ul style="list-style-type: none"> Opdaterede, regelmæssige og grundigt indøvede beredskabsøvelser og træning for beredskabsmedarbejdere 	<ul style="list-style-type: none"> Inddragelse af og krisekommunikation til alle relevante eksterne interessenter (krisekommunikationskapacitet) 	
<ul style="list-style-type: none"> Iværksættelse af beskyttende, forebyggende foranstaltninger for at minimere risiko for udbrud på baggrund af al relevant viden 	<ul style="list-style-type: none"> Opdateret information/træning af eksterne interessenter til at håndtere udbrud 	<ul style="list-style-type: none"> Iværksættelse af hurtige, effektive foranstaltninger til at forhindre spredning (operativ kapacitet) 	
Organisering			
Processer/samspil			
IT-/metodeunderstøttelse og udstyr			
Kompetencer			

For hver fase er der opstillet en række forudsætninger, som skal være opfyldt, for at man kan tale om et veltilrettelagt og helhedsorienteret beredskab. Endvidere indgår der i vurderingen af det veterinære beredskab udvalgte understøttende og tværgående forhold: *organisering, processer, it- og metodeunderstøttelse samt kompetencer.*

Bilag 7.2: Gennemgang af beredskabets fire faser

7.2.1 Forebyggelse/overvågning i det veterinære beredskab

Beskrivelse og vurdering

Det forebyggende beredskab omfatter smittebeskyttende foranstaltninger, der minimerer risikoen for introduktion af sygdomme, samt foranstaltninger, der minimerer risikoen for spredning af sygdomme inden for Danmark. Der foretages i Danmark løbende overvågning af relevante smitsomme husdyrsygdomme. Overvågningen er således en del af det forebyggende beredskab, der skal søge at hindre, at sygdomme indslæbes, samt dokumentere, at de pågældende sygdomme ikke allerede er til stede. Sygdomsovervågningen er baseret på et grundlæggende krav til dyreejere og brugere, dyrlæger samt laboratorier om at anmelde til myndighederne, hvis de får mistanke om eller konstaterer, at dyr er smittet med en alvorlig smitsom sygdom (anmeldepligt/indberetningspligt). Alvorlige sygdomme hos dyr har betydning for dyrenes sundhed og for økonomien i husdyrproduktionen. Udbrud af sygdomme kan desuden have alvorlige konsekvenser for den danske eksport af fødevarer.

De kritiske problemstillinger for vurderingen af, hvorvidt forebyggelsen og overvågningen er hensigtsmæssig og forsvarlig, er således en konkret vurdering af, hvordan anmeldepligten, den løbende overvågning og udveksling af data, sikring af nødvendig viden om sygdomme samt iværksættelsen af beskyttende og forebyggende foranstaltninger konkret fungerer. Overordnet er vurderingen, at det forebyggende beredskab er forsvarligt.

I det forebyggende beredskab er der imidlertid identificeret en række problemer:

- Samspelet mellem de privatpraktiserende dyrlæger, besætningsejere (særligt hobbybesætninger) og Fødevarestyrelsen med hensyn til viden- og informationsdeling. En indikator på dette problem er, at fødevareregionerne og Fødevarestyrelsen ikke får så mange anmeldelser. Ved udtræk fra Fødevarestyrelsens mistankedatabase er det fundet, at der i 2006 kun er registreret 67 kliniske mistanker. Baggrunden for dette problem er blandt andet, at Fødevarestyrelsen kun har begrænset målrettet informationsmateriale om dyresygdomme til hobbybesætninger om, hvilke sygdomstegn/mistanker den skal være opmærksom på og anmelde.
- Udveksling af internationale data om sygdomsudbrud særligt fra tredjelande er mangelfuld. Når der ikke tilgår internationale data om sygdomsudbrud, får Fødevarestyrelsen og

regionerne vanskeligt ved at iværksætte forebyggende foranstaltninger i Danmark.

- Aktuel viden om små og sjældne sygdomme findes ofte ikke i tilstrækkeligt omfang i Danmark. Veterinærinstituttet, DTU har ansvaret for de forskningsmæssige aktiviteter på området. Der er derfor et løbende samarbejde mellem Veterinærinstituttet og Fødevarestyrelsen på disse områder. Der er endvidere indgået en egentlig samarbejdsaftale mellem Fødevarestyrelsen og DTU på veterinærområdet.

7.2.2 Parathed/forberedelse i det veterinære beredskab

Beskrivelse og vurdering

Den anden fase i beredskabet omhandler, hvorvidt Fødevarestyrelsen er tilstrækkeligt forberedt på at kunne håndtere en krise, hvis den skulle opstå. Forudsætningerne herfor er, at Fødevarestyrelsen planlægger, vedligeholder, opdaterer og indøver beredskabsindsatsen med en passende regelmæssighed, blandt andet ved hjælp af beredskabsøvelser, beredskabsplaner og risikoanalyser. Endvidere udarbejder Fødevarestyrelsen beredskabsplaner. En beredskabsplan består af en strategi- og ressourceplan samt en operationel manual og indeholder en overordnet beskrivelse af alle forhold vedrørende bekæmpelsen af en smitsom husdyrsygdom.

Der er identificeret problemstillinger i relation til:

- Udarbejdelsen af risikoanalyser, idet vurderingen er, at disse ikke udarbejdes systematisk, så Fødevarestyrelsen ikke altid kan prioritere imellem forskellige risici.
- Det forberedende beredskab, hvor der ikke er tilstrækkelig træning og øvelser for de kontrolmedarbejdere, som Fødevarestyrelsen og regionerne skal kunne trække på ved kriser.

Det er således den samlede vurdering:

- At både hvad angår den tværgående risikoanalyse, beredskabsøvelser og træning for medarbejderne samt opdateret information og træning til eksterne interessenter, så er dette mangelfuldt eller utilstrækkeligt.
- Endvidere vurderes det, at der er en problematik i forhold til at sikre en tilstrækkelig hurtig mobilisering ved et udbrud. Denne problemstilling vil behandles nærmere under den tværgående analyse om processer/samspil og inddragelse af andre interessenter ved skalering af kriser.

I forbindelse med de ovenfor nævnte identificerede problemer skal det tilføjes, at EU-

kommissionens oplæg til en fælles EU-dyresundhedspolitik 2007-2013 netop indebærer, at fokus i stigende grad skal flyttes fra krisehåndtering i tilfælde af udbrud af smitsomme husdyrsygdomme til generel risikostyring og præventive foranstaltninger.

7.2.3 Mistankehåndtering og bekæmpelse i det veterinære beredskab

Beskrivelse og vurdering

I mistankehåndteringen og det bekæmpende beredskab gælder det om at håndtere og begrænse sygdommes spredning, når de optræder, hvilket inkluderer både håndtering af mistanker samt bekæmpelse af udbrud. De kritiske problemstillinger for vurderingen af, hvorvidt mistankehåndteringen og det bekæmpende beredskab er forsvarligt, er følgende:

- Hurtig håndtering af indberetninger og information til erhvervet.
- Hurtig udrykning og prøvetagning, krisestyring/kommando (krisestyringskapacitet).
- God kontrol og koordination af indsatsen.
- Inddragelse af og krisekommunikation til alle relevante eksterne interessenter (krisekommunikationskapacitet).
- Iværksættelse af hurtige og effektive foranstaltninger til at forhindre spredning (operativ kapacitet).

Generelt lever Fødevarestyrelsen op til kriterierne for en god mistankehåndtering og bekæmpelse. Dog er den nuværende inddragelse af eksterne interessenter samt den nuværende krisekommunikationskapacitet mangelfuld, hvilket blandt andet skyldes, at der intet samlet it-system er til at understøtte krisestyringen. Denne problemstilling uddybes under analysen af it- og metodeunderstøttelse.

7.2.4 Genopbygning/evaluering (opfølgning) i det veterinære beredskab

Beskrivelse og vurdering

Den sidste fase af et velfungerende beredskab omhandler sikringen af tilstrækkelig dokumentation af og opfølgning på beredskabsindsatsen, efter at udbruddet/krisen er overstået. Her vil opgaven for Fødevarestyrelsen og regionerne være at dokumentere, hvad de gjorde under krisen, og herigennem evaluere, udvikle og forbedre beredskabsindsatsen. Formålet er at sikre at lære af de eventuelle fejltagelser og positive erfaringer, som er opnået i den konkrete krise. Endvidere kan der være tale om opgaver med henblik på at "normalisere" tilstandene igen efter en krise, fx vedrørende erstatningsudbetalinger mv.

Den opfølgende og evaluerende del af beredskabet dækker således over en vigtig udviklende funktion af beredskabet. Opfølgningen og evalueringen skal helst gennemføres, straks efter at en krise/et udbrud er overstået, så indsatsen står i frisk erindring – særligt med hensyn til de elementer af beredskabsindsatsen, som ikke fungerede optimalt. De veterinære beredskabskriser strækker sig imidlertid ofte over lang tid og er typisk efterfulgt af et langt juridisk efterspil. Efter bekæmpelsen af en langvarig krise vil der endvidere typisk være et efterslæb på andre resultatkontraktaktiviteter/kontrolfunktioner, som Fødevarestyrelsen vil forsøge at indhente. Således var Fødevarestyrelsen efter det store udbrud af Newcastle disease i 2002 på en række kontrolområder bagud i forhold til resultatkontrakten, ligesom udbruddet af fugleinfluenza i sommeren 2006 også indebar, at kontroller blev udskudt til efter udbruddet. Desuden er det vurderingen, at de regionale beredskabscentre ikke har et selvstændigt metodeværktøj eller en fast skabelon til hurtigt og nemt at foretage evalueringer efter en beredskabskrise.

Bilag 7.3: Organiseringsmodeller for beredskabsområdet

Organisering af beredskabsområdet

Den nuværende organisering af beredskabet blev anbefalet af Fødevarestyrelsens interne arbejdsgruppe i forbindelse med strukturarbejdet i Fødevarestyrelsen i 2005. Den "smalle" beredskabsmodel, som bl.a. indebærer, at en række medarbejdere ledelsesmæssigt har opgaver både i relation til beredskabsområdet og til selve kontrollen på det veterinære område, blev bl.a. valgt ud fra hensynet til generelt at kunne styrke det veterinære beredskab samt i højere grad at kunne tilrettelægge en integreret kontrol på veterinær- og fødevarerområdet⁴. Erfaringerne med den delte ledelsesreference er imidlertid blandede og der har vist sig en række forhold der har begrænset mulighederne for at få modellen til at fungere. Et af de væsentlige forhold er, at den nuværende styring og opgave- og ansvarsfordeling i medarbejderorganiseringen på beredskabsområdet ikke fungerer optimalt. Det er derfor ønsket overvejet, dels hvordan den nuværende organisering og samspil med kontrolområdet kan gøres mere velfungerende, dels om der skal vælges en alternativ organisering. Der kan opstilles forskellige modeller for organiseringen. De tre organiseringsmodeller herunder er valgt som relevante hovedtyper for organiseringen af Fødevarestyrelsens beredskab.

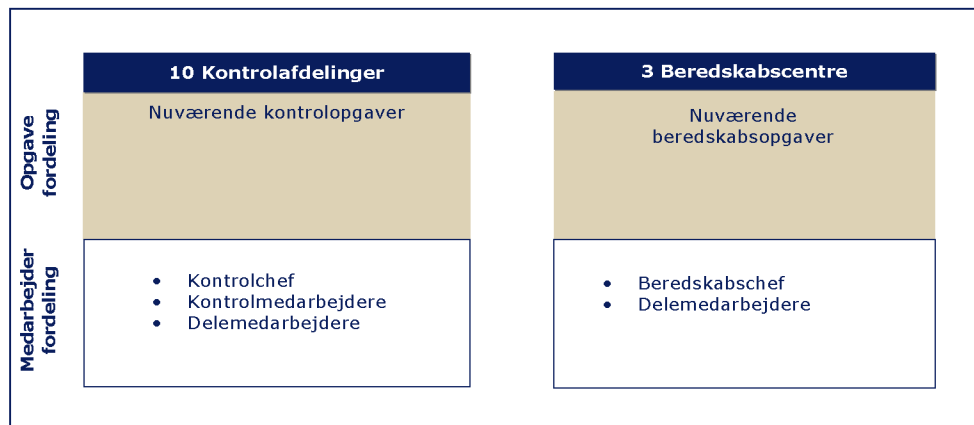
Model 1: Nuværende "smalle" beredskabsmodel med deleberedskabsmedarbejdere

Den nuværende organiseringsmodel er i forenklet form illustreret nedenfor. Opgaver, der specifikt knytter sig til vedligeholdelse og udvikling af det veterinære beredskab (mistankehåndtering og bekæmpelse) er udskilt i de tre beredskabscentre i hhv. Region Nord (Herning), Region Syd (Haderslev) og Region Øst (Ringsted). Øvrige veterinær- og fødevareropgaver er samlet i ti tilsyns- og kontrolafdelinger i fødevarerregionerne. Medarbejderne i de tre beredskabscentre arbejder deltid i kontrolafdeling og beredskabscenter og har dobbelte ledelsesreferencer. Beredskabsmedarbejdere udfører således også kontrolopgaver i kontrolafdelingerne, herunder de rekvirerede opgaver som eksporter mv.

Model 1: Den nuværende organiseringsmodel

---

⁴ Fødevarestyrelsen: *"Rapport om fremtidig struktur for Fødevarestyrelsen"*, januar 2005, s. 45

I "*Rapport om fremtidig struktur for Fødevarestyrelsen*" (Fødevarestyrelsen, januar 2005) fremgår det, at opgaverne i de tre beredskabscentre vil rette sig mod beredskab samt bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme og zoonoser. Konkret vil opgaverne i beredskabscentrene omfatte:

- Vedligeholdelse af beredskabsplaner m.v. samt afholdelse af øvelser
- Styling af bekæmpelse, nedslagning m.v. ved udbrud/konstatering inkl. salmonellabekæmpelse
- Mistanker om smitsomme husdyrsygdomme og zoonoser

Medarbejderne i beredskabscentrene skal udføre tilsynsopgaver, der formelt er organiseret i kontrolafdelingen indenfor kontrolafdelingens område. Det bør tilstræbes, at disse kontrolopgaver indeholder aktiviteter, der er knyttet til husdyrbesætninger. Dette vil tilsikre, at beredskabspersonalets behov for løbende vedligeholdelse af kliniske kompetencer og kendskab til omsætningsmønstre opfyldes.⁵ Herudover vil vagtordningen på det veterinære område, som primært er etableret af hensyn til beredskabsarbejdet, også skulle forankres i regi af beredskabsafdelingerne.

Fordele ved model 1:

⁵ Fødevarestyrelsen: "*Rapport om fremtidig struktur for Fødevarestyrelsen*", januar 2005, s. 57: I princippet ligger denne placering fast, men op- og nedjusteringer af de faglige ressourcer kan dog foretages af hensyn til den faglige opgavevaretagelse, og i konkrete situationer kan opgaverne fordeles på flere kontrolafdelinger indenfor samme fødevareregion.

- Med etablering af et begrænset antal beredskabsafdelinger sikres afdelingerne en passende størrelse med mulighed for opbygning af frugtbare, faglige miljøer samt mulighed for hensigtsmæssig udnyttelse af personale og materiel.
- Beredskabs-/delemedarbejderne bevarer følingen med dyrene og vedligeholder dermed deres kliniske kompetencer, når de udfører kontrolopgaver i kontrolafdelingerne.
- Beredskabs-/delemedarbejderorganiseringen resulterer i flere hoveder i beredskabsafdelingerne og sikrer dermed i teorien en vis volumen i beredskabet.

Ulemper ved model 1:

- Organisationen samler ikke det faglige område med delt ansvar til følge.
- Delemedarbejdere med reference til to chefer risikerer ved manglende tværgående ledelsesindsats at skulle prioritere mellem opgaver på hhv. kontrol- og beredskabsområdet.
- Medarbejderne skal fastholde brede kompetencer både på kontrol- og beredskabsområdet, hvilket kan være en ressourcemæssig belastning for Fødevarestyrelsens økonomi.
- Delemedarbejderne kan blive en "buffer" for de rekvirerede opgaver som f.eks. eksporter, som kommer ad hoc, og som ikke kan planlægges i god tid. Dette forudsætter dog, at det samlede ressourceforbrug til eksporter er stigende.
- Besværliggør centralisering af visse rutinefunktioner.

Model 2: Opsplitning mellem kontrol- og beredskabsmedarbejdere

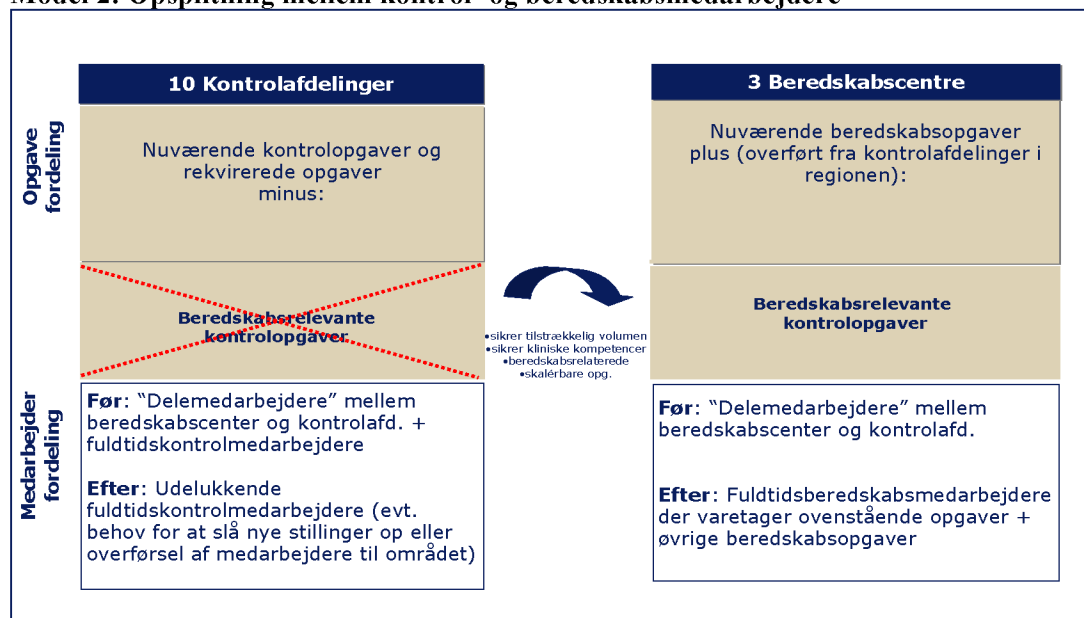
I denne organiseringsmodel etableres 3 egentlige beredskabscentre med dedikerede medarbejderressourcer som arbejde fuld tid under beredskabscentret og kun refererer til beredskabschefen. Udover de nuværende beredskabsopgaver skal hele beredskabsrelevante opgaver, overføres fra regionernes 10 kontrolafdelinger til de 3 beredskabscentre. De opgaver, der overføres til beredskabscentrene, skal opfylde følgende kriterier:

- Sikre at der bliver et vist volumen i beredskabscentrene.
- Sikre at beredskabsmedarbejdernes kliniske kompetencer vedligeholdes (sikre at beredskabsmedarbejderne "beholder følingen med dyrene").
- Være beredskabsrelaterede/beredskabsrelevante opgaver.
- Være skalérbare, således at det er opgaver, som ikke behøves at udføres under kriser (harmoni med kriseprioritering).

Rekvirerede opgaver som fx eksporter mv. skal herefter udelukkende varetages af kontrolmedarbejdere i kontrolafdelingerne, eftersom disse opgaver skal udføres også under kriser.

Modellen er illustreret i nedenstående figur.

Model 2: Opsplitning mellem kontrol- og beredskabsmedarbejdere

Fordele ved model 2:

- Medarbejdere med udelukkende beredskabsopgaver får ro til at vedligeholde og koncentrere sig om beredskabsopgaver. Dette kan bl.a. opnås ved at rekvirerede opgaver fx i forbindelse med eksporter mv. men også andre kontrolopgaver placeres i kontrolafdelingen. Dette vil formentlig også indebære en ressourcemæssig fordel, i og med at et mindre antal medarbejdere alt andet lige skal holde sig fagligt ajour vedr. beredskabet.
- Ved at overføre alle beredskabsrelevante kontrolopgaver til beredskabscentrene vil beredskabsmedarbejderne samtidig beholde "følingen" med dyrene og vedligeholde kliniske kompetencer.
- Evt. u hensigtsmæssigheder som følge af manglende ledelsesmæssig understøttelse af det delte ledelsesansvar elimineres i og med der bliver en entydig ledelsesmæssig reference til

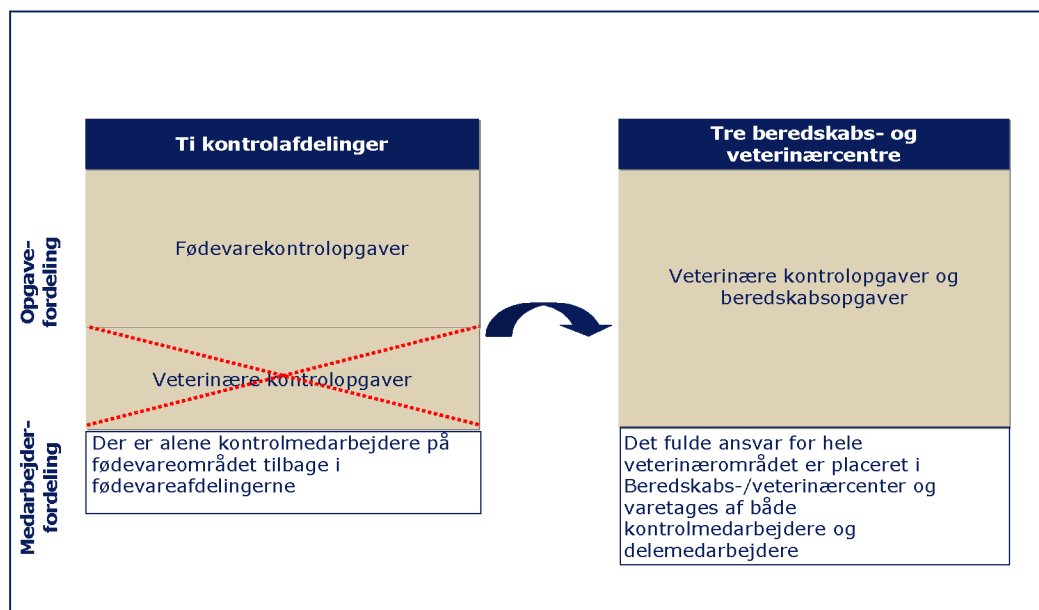
beredskabschefen.

Ulemper ved model 2:

- Modellen deler det faglige ansvar endnu mere end model 2 og desuden også opgaveansvar.
- De medarbejdere, der bliver placeret i kontrolafdelingerne, vil miste nogle beredskabsrelevante kontrolopgaver, og vil desuden skulle løfte alle de rekvirerede opgaver.
- Der vil evt. også skulle flyttes medarbejdere til de enkelte kontrolafdelinger for at løse alle kontrolopgaverne, herunder de rekvirerede opgaver.

Model 3: Opsplitning mellem fødevare- og veterinære kontrolopgaver

Figur 7.3: Organisering af beredskabet model 3: Opsplitning mellem fødevare- og veterinære kontrolopgaver

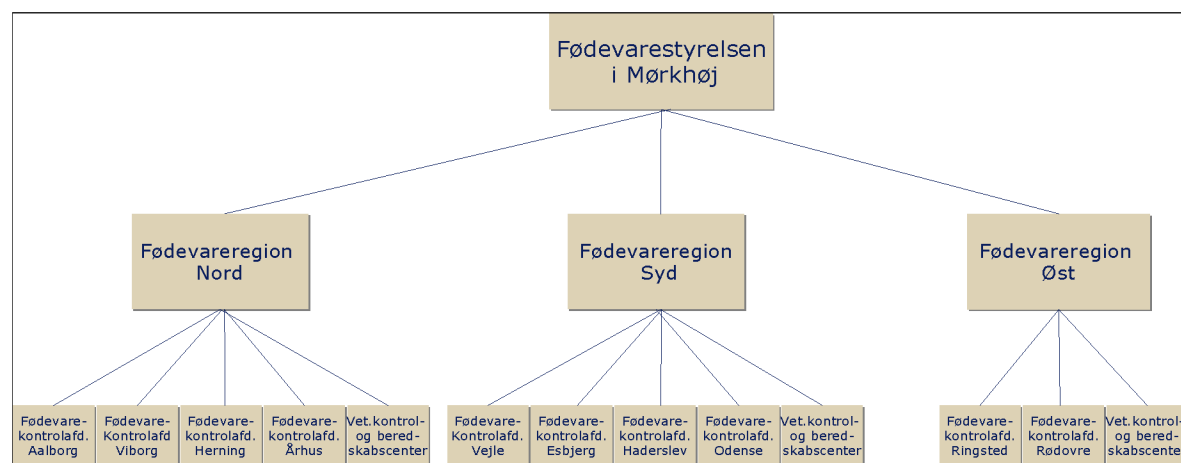

Model 3 indebærer, at hele veterinærdelen i alle ti kontrolafdelinger samles og placeres i de tre

beredskabscentre, der ledes af tre beredskabschefer. Dette indebærer, at såvel beredskabsopgaver som alle veterinære kontrolopgaver fagligt og personalemæssigt ledes af beredskabschefen. Der sker ingen ændringer i den geografiske fordeling af arbejdspladser. Kontrolchefen kan herefter fokusere alene på fødevarekontrollen. Deleberedskabsmedarbejdere og veterinærkontrolmedarbejdere varetager sammen alle opgaver på det veterinære område, hvilket er illustreret i nedenstående figur 7.3.

Model 3 vil betyde, at den veterinære kontrol og fødevarekontrollen bliver adskilt, og hele veterinærdelen i kontrolafdelingerne lægges ind under de tre beredskabscentre, som bliver til tre beredskabs- og veterinærcentre. Med den nuværende organisering er der aktuelt knap 435 realiserede årsværk i alt i kontrolafdelingerne med henholdsvis cirka 110 årsværk i veterinærdelen og cirka 325 årsværk i fødevaredelen. Disse 110 årsværk vil med modellen blive overført til de tre beredskabscentre, som bliver til tre store beredskabs- og veterinærcentre med henholdsvis 55,5 årsværk i Region Nord, 41,4 årsværk i Region Syd og 12,6 årsværk i Region Øst med den nuværende fordeling af årsværk. Der er således en volumenproblemstilling i relation til Region Øst, som skal overvejes nærmere uanset valg af model. Fødevarestyrelsens organisering med den omtalte model er illustreret i følgende organigram

Figur 7.4: Organigram for Fødevarestyrelsen med model 3: Opsplitning mellem fødevare- og veterinærkontrol

Fordele ved model 3:

- Der sker en samling af opgaverne om dyrevelfærd, sundhed og zoonoser samt beredskab. Dermed samles organiseringen af sundhed og velfærd, hvilket understøtter en generel tendens om samling af egenkontrol og sundhedsaftaler.
- Der skabes en enklere organisation, der stadig er en del af Fødevarestyrelsen samlede jord til bord-koncept.
- Der sikres effektivt ledelsesforum mellem Mørkhøj og regioner på hele veterinær- og velfærdsområdet.
- Der sikres stort volumen og fleksibilitet.
- Beredskabet styrkes gennem øget videndeling, regional mobilitet og kort tilkaldetid ved mistanker.
- Der sikres et effektiviseringspotentiale gennem centralisering af visse driftsfunktioner (CHR, kontrol med logbøger mv.).

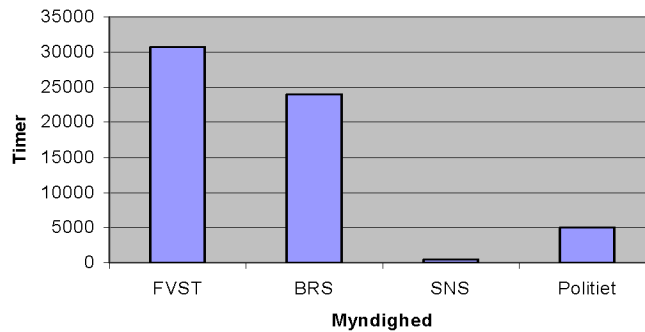
Ulemper ved model 3:

- Opretholdes ti eller et vist antal lokalkontorer, vil beredskabscheferne være placeret langt væk fra mange af disse kontrolmedarbejdere ("udstationerede" medarbejdere).
- Opgavevolumen, der tidligere er blevet varetaget af både kontrol- og beredskabschefer, vil blive varetaget af beredsskabschefer

Bilag 7.4. Beredskabsmæssig krisesituation, casebeskrivelse

Fundene af højpatogen aviær influenza (fugleinfluenza) i vilde fugle i 2006 samt de heraf afledte aktiviteter var forbundet med et offentligt ressourceforbrug på cirka 60.000 timer eller cirka 45 årsværk. Da hændelsen dels var dækket gennem rammeaftalen med Beredskabsstyrelsen og dels var dækket af andre sektors sektoransvar, blev der anvendt en del ressourcer uden for Fødevarestyrelsen, hvilket illustreres i figur 1 og 2 for henholdsvis Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen (BRS), Skov- og Naturstyrelsen (SNS) og politiet.

Fig 1 Timeforbruget under AI 2006 fordelt på myndigheder

Hændelsen påvirkede således flere sektorer, og efterfølgende kan følgende konkluderes om forløbet og inddragelsen af andre interessenter:

- Den beredskabsmæssige opgave blev løst effektivt og hurtigt, og Fødevarestyrelsen fik ros fra omverdenen
- Hændelsen medførte det største antal assistancer i Beredskabsstyrelsens historie
- Totalforsvarssamarbejdet virkede efter hensigten, og de regionale koordinerende stabe blev anvendt, når det var nødvendigt
- Kommunikationen mellem de tre beredskabscentre og Mørkøj forløb rigtig godt
- Kommunikationen til borgerne fungerede godt ved hjælp af en hotline, men presseberedskabet regionalt var for svagt
- Regionerne var ikke bemandede til at klare de til tider overvældende pressekontakter
- Dataopsamlingen og dokumentation af hændelsen fungerede ikke optimalt på grund af manglende it-understøttelse af beredskabet

Bilag 7.5. Beredskabsplaner

For alle alvorlige smitsomme husdyrsygdomme er der udarbejdet detaljerede beredskabsplaner, der dels beskriver de tilrådighedværende ressourcer i "Strategi og ressourceplan" og de bekæmpelsesmæssige foranstaltninger i den "Operationelle manual". Fødevarestyrelsens nuværende styringskoncept for den centrale del i Mørkhøj fremgår af rapporten "Prioritering og arbejdsdeling ved kriser" (marts 2005), der prioriterer styrelsens arbejdsopgaver ved større udbrud af fødevarebårne sygdomme, forgiftninger og smitsomme husdyrsygdomme. I rapporten opstilles vejledende beredskabsplaner, der i detaljer beskriver, hvordan opgaver kan prioriteres ved større veterinære kriser. Men det nuværende styringskoncept forholder sig ikke til, hvordan regionerne skal prioritere opgaver eller resultatmål, når de med kort varsel skal bemande beredskabscentre til at løse de konkrete opgaver relateret til krisen.

Strukturen for det veterinære kriseberedskab præciserer, at beredskabscentrene under kriser suppleres af et internt kriseberedskab for administrative anliggender til ikke-veterinære administrative funktioner samt eksternt mandskab fra bl.a. Beredskabsstyrelsen og Hjemmeværnet til assistance med aflivning, afsøgning, afspærringer mv. Som udgangspunkt søges fødevarekontrollen friholdt fra kriseindsatsen, men Fødevarestyrelsens direktion har til enhver tid ret og pligt til at lede og fordele arbejdet – herunder prioritere styrelsens opgaver – således at den veterinære krise kan håndteres massivt og hurtigt.

Under beredskabet i forbindelse med fund af fugleinfluenza i foråret 2006 blev beredskabsplanerne suppleret af et notat, der beskriver tre scenarier for prioritering af ressourcer under udbrud af fugleinfluenza. Det fremgår, at det under en stor og eskalerende veterinær krise kan blive nødvendigt at inddrage dyrlægestuderende (med de fornødne faglige kvalifikationer) samt trække mandskab fra fødevarekontrollen over i krisehåndteringen. Der skal i givet fald anlægges en risikovurdering, så fødevarekontrollen først nedprioriteres i virksomheder uden tilvirkning, der over tid har vist sig at overholde fødevarelovgivningen (kategori 1).

Betragtningerne i notatet om prioritering af ressourcer under udbruddet af fugleinfluenza i 2006 kan sammen med principperne for risiko- og behovsorienteret styring i fødevareforliget danne grundlag for formulering af principper for prioritering af resultatmål samt udvikling af et styringskoncept ved kriser.

Hele Fødevarestyrelsen inddrages i mere eller mindre omfang i arbejdet med krisehåndtering, der

kræver en indsats såvel centralt som regionalt. Mørkhøj kan i begrænset omfang udsende medarbejdere til koordination og ledelse, ellers bør det være medarbejdere fra regionerne, der deltager i beredskabet på regionalt niveau. Grundlaget for prioriteringen af regionernes øvrige opgaver skal foretages på baggrund af, dels om de pågældende opgaver er af hastende karakter, dels om der ud fra en risikobetragtning kan argumenteres for at undlade kontrol på visse områder i en midlertidig periode.

Bilag 7.6. Skalering fra fred til krise og inddragelse af eksterne og interne interessenter ved udbrud i Holland

Skalering fra fred til krise og inddragelse af interne og eksterne interessenter ved udbrud

Ligesom i Danmark er der i Holland en anmeldelsespligt i forhold til dyresygdomme og mistanker. Forebyggelsen er primært sektorens eget ansvar i samarbejde med myndighederne.

I beredskabskriser sammensætter man et kriseteam, hvor CVO er den overste leder og refererer direkte til minister og generaldirektor. Ved mistankehåndtering og offentligt tilsyn i forbindelse med bekæmpelse af udbrud sammensættes altid et team på tre med en repræsentant for VWA, en dyrlæge fra den private organisation GD og en privatpraktiserende dyrlæge, som aflægger det første besøg på besætningerne.

Man opretter endvidere både centrale og regionale krisecentre i mobile containere. I Holland har man således indgået en lang række kontrakter/rammeaftaler med private firmaer, leverandører af udstyr/materiel, privatpraktiserende dyrlæger samt som nævnt GD, som man kan trække på ved skalering af kriser.

Fordelen ved at trække på dyrlægerne i GD er, at de i forvejen er trænede dyrlæger, som kender og arbejder sammen med VWA's dyrlæger i fredstid. Det vil sige, at dyrlægerne i GD er vant til at samarbejde med myndighederne, selvom de er ansat i en privat organisation. Hermed har man i Holland en hel reserve af trænede og opdaterede dyrlæger, som man kan trække på ved beredskabskriser, som kender systemet og er vant til at samarbejde med VWA's interne dyrlæger, hvilket vurderes som en stor fordel i krisestyringen. Hvert andet år afholder VWA sammen med GD store beredskabsøvelser for hele systemet, hvor man simulerer en beredskabskrise, medmindre der er tale om en virkelig krise. Desuden afholder VWA regelmæssige beredskabskurser/træning for dyrlægerne i GD sammen med egne dyrlæger. Endelig trækker man i Holland også i høj grad på de privatpraktiserende dyrlæger ved skalering af kriser, men disse spiller dog en mindre rolle end dyrlægerne i GD og varetager nogle helt bestemte opgaver/funktioner i forbindelse med krisehåndteringen.